

Вісник Агрофорум № 21 (68) 2017

ЕЛЕКТРОННИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

*На Львівщині відбулися
урочистості з нагоди
Дня працівників сільського
господарства*

4

*Земля та земельне питання
в оцінці жителів села – Ю. Губені*

29

*«Мед – солодке слово чи «Життя»! –
Ігор Хміль*

33

*Ефективне використання
ресурсного потенціалу громади –
запорука добробуту сільських
територій – Віра Пушка*

50

Шановні аграрії Львівщини!

Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації вітає Вас з нагоди професійного свята – Дня працівників сільського господарства України! Щодня у свою роботу ви вкладаєте душу: з любов'ю обробляєте поля, не шкодуючи сил доглядаєте за худобою, зберігаєте сільськогосподарські традиції нашого краю. Отож у цей святковий день ми сердечно бажаємо Вам і Вашим родинам міцного здоров'я, миру, щастя, злагоди та процвітання.

Хай щедра осінь обдарує вас своїми плодами, принесе в кожну родину затишок і спокій, достаток і велике людське щастя. Нехай усі дні Вашого життя завжди будуть ясними, ниви рясними, а дощі вчасними.

З повагою

*Директор департаменту
агропромислового розвитку
Львівської облдержадміністрації*

Наталія Хмиз

Вельмишановні члени Аграрної палати!

Щиро Вітаємо Вас з Днем працівника сільського господарства!

Це – свято для усіх, хто розумом і руками, під гарячим сонцем, рясними дощами, у снігові заметілі щодня у селі долучається до важливих аграрних справ.

Це – свято дбайливих господарів, що люблять і плекають українську землю, працьовитих людей, які є гордістю і основою нашої держави.

Добрих Вам засівів, рясних сходів та щедрих ужинок!

Велика шана і подяка Вам за жертвовну працю,
самовіддану любов до рідної землі!

Хай нелегка щоденна праця приносить добрий результат.

Задоволення, щастя, злагоди, миру
і добробуту в кожну Вашу домівку.

З повагою

Президент Львівської Аграрної палати

П.авло Музика

<i>На Львівщині відбулися урочистості з нагоди Дня працівників сільського господарства.....</i>	<i>3</i>
<i>На Перемишлянищині відкрили фермерське господарство «Коза-Дереза».....</i>	<i>6</i>
<i>Молоді науковці Львівщини обговорили актуальні питання галузевого розвитку.....</i>	<i>7</i>
<i>На Золочівщині відкрили нові виробничі потужності.....</i>	<i>9</i>
<i>На Жовківщині відкрили сучасну сімейну молочну ферму.....</i>	<i>10</i>
<i>Виробник мінеральних добрив ТОВ «Тетра Агро» представив продукцію на Міжнародній виставці «АгроКомплекс 2017».....</i>	<i>11</i>
<i>Робоча зустріч з представниками Головного територіального управління юстиції Вінницької області.....</i>	<i>13</i>
<i>Унікальний тваринницький комплекс будується на Волині.....</i>	<i>16</i>
<i>Без зміни податково-бюджетного законодавства процес формування сімейних фермерських господарств не розпочнеться – Л.Тулуш.....</i>	<i>17</i>
<i>Запроваджено технічний механізм для унеможливлення реєстрації подвійних договорів оренди землі.....</i>	<i>19</i>
<i>Понад 3,5 мільйона сільського населення вже об'єднано в ОТГ.....</i>	<i>20</i>
<i>Зміни в порядку часткової компенсації вартості сільгосптехніки.....</i>	<i>22</i>
<i>Аграрні розписки набувають яблучного смаку.....</i>	<i>23</i>
<i>Експорт грибів з України зріс у 50 разів.....</i>	<i>27</i>
<i>Земля та земельне питання в оцінці жителів села. На що сподіваються селяни у земельних відносинах, якими є їх очікування? – Юрій Губені.....</i>	<i>29</i>
<i>«Мед – солодке слово чи «Життя»! – Ігор Хміль.....</i>	<i>33</i>
<i>Інвестиційно-інноваційні засади відтворення сільськогосподарських земель у фермерських господарствах Івано-Франківщини – М.Щурик.....</i>	<i>39</i>
<i>Особисті селянські господарства та їх роль в аграрному виробництві Радехівщини – Анатолій Близнюк.....</i>	<i>48</i>
<i>Ефективне використання ресурсного потенціалу громади – запорука добробуту сільських територій – Віра Пушка.....</i>	<i>50</i>
<i>Анонс подій в Україні.....</i>	<i>58</i>

На Львівщині відбулися урочистості з нагоди відзначення Дня працівників сільського господарства

16 листопада у Львівському національному аграрному університеті відбулися урочистості з нагоди відзначення Дня працівників сільського господарства..

Із вітальними словами до аграріїв області звернулися голова Львівської облдержадміністрації Олег Синютка, перший заступник голови Львівської обласної ради Андрій Білоус директор Департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Наталія Хмиз.

Голова облдержадміністрації О. Синютка у своєму виступі відзначив, що Львівщина взяла курс на розвиток аграрного сектору, який може стати прикладом усієї України, що робота на землі приносить добробут і впевненість у майбутньому.

Почесними грамотами Львівської обласної державної адміністрації відзначили: Івана Васильчака, директора ТОВ «Львів»; Оксану Мазур, доярку ФГ «Еліт-Мілк»; Марію Паньковецьку, зоотехніку ТОВ «Прогрес-плюс»; Володимира Ривака, головного агронома ПАФ «Агрофірма «Дзвони»; Івана Устенного, головного механіка ТОВ «Агропромислове підприємство «Львівське»; Миколу Яводчака, директора ФГ «Джерельна криниця».

Почесними Грамотами Львівської обласної ради відзначили: Михайла Бабія, голову ФГ «Аркос» Пустомитівського району; Катерину Енгель, головного зоотехніка ДПДГ «Радехівське» Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН; Петра Лелика, голову ФГ «Веселка-М»; Миколу Кметика, Хашівського сільського голову Турківського району; Ігора Шараневича, керуючого ФГ «Сяйво-Стрий»; Миколу Юрчука, ветлікара ТОВ «Молочні ріки».

Подяки від Департаменту агропромислового розвитку Наталія Хмиз вручила: Тарасу Бакаю, директору ТОВ «Молочні ріки»; Олегу Іванчині, директору ПАФ «Білий Стік»; Любов Пастушок, голові сімейної ферми Бродівського району; Олегу Габуді, директору ТзОВ «Карпатський Водограй»; Михайлу Каделяку, директору ТзОВ «Апогей Агро».

В межах святкування відбулися виставка сільськогосподарської продукції та конкурс короваїв. У номінації «Новизна оформлення короваю» переміг Мостиський район, «Найбільший коровай» спекли на Золочівщині, а «Найоригінальнішу презентацію» свого короваю представив Буський район.

Участь в урочистостях із нагоди відзначення Дня працівників сільського господарства прийняли голова управи Львівської Аграрної палати Ігор Вуйчик та уповноважені ЛАП із різних районів області.

Джерело: Львівська Аграрна палата

Результати засідання оперативного антирейдерського штабу на Львівщині

15 листопада голова управи Львівської Аграрної палати Ігор Вуйчик прийняв участь у засідання оперативного штабу із забезпечення прав і свобод власників земель чи збіжжя. Зустріч відбулася під головуванням голови Львівської облдержадміністрації Олега Синютки.

В рамках засідання штабу відзначили що з початку його роботи із кінця серпня 2017 року поступило 40 звернень від власників часток земельних паїв (паїв) та агроформувань щодо порушення їх прав стосовно користування чи перешкоджання у використанні земель сільськогосподарського призначення. Всі вони були розглянуті на засіданні штабу та надано конкретні доручення стосовно можливого врегулювання.

За результатами засідання було прийнято колегіальне рішення про те щоб по всіх сільських селищних радах та об'єднаних територіальних громадах протягом грудня 2017 року провести виїзні навчання по всіх алгоритмах реєстрації прав на землю. А це в свою чергу сприятиме зменшенню правопорушень у сфері землекористування та унеможливить рейдерські захоплення землі.

Джерело: Львівська Аграрна палата

На Перемишлянщині відкрили фермерське господарство «Коза-Дереза»

5 листопада у селі Коросне (Перемишлянський район) відкрили фермерське господарство, що займається вирощуванням кіз та реалізацією козиного молока «Коза-Дереза». На 32-х гектарах землі, що використовує господарство, розташовані пасовища, а ще 2 гектари – відведені під заготівлю кормів. Усього сьогодні в господарстві утримують 132 кози, з них 95 козematок.

«Відкриття цього фермерського господарства – чергове підтвердження того, що на Львівщині сприятливе бізнес-середовище та інвестиційний клімат. Цього року у області відкрили майже 30 підприємств, це практично 7 тисяч робочих місць, в які інвестували майже 100 мільйонів євро. Це спільна робота влади, місцевих громад, підприємців, і в цьому напрямку ми працюватимемо й надалі, – наголосив під час відкриття фермерського господарства перший заступник голови Львівської ОДА Ростислав Замлинський.

У 2016 році господарство отримало фінансову підтримку у вигляді пільгового кредиту на реалізацію бізнес-плану в розмірі 500 тис грн з обласного бюджету відповідно до Комплексної програми підтримки та розвитку агропромислового виробництва на селі у 2016-2020 роках.

За ці кошти закупили поголів'я племінних кіз, доїльне обладнання та будівельні матеріали для реконструкції приміщення. Відповідно, господарство провело реконструкцію приміщення для утримання 300 голів кіз, на сьогодні заповнують племінне поголів'я кіз.

Молоді науковці Львівщини обговорили актуальні питання галузевого розвитку

9 листопада в Інституті сільського господарства Карпатського регіону НААН відбулася VI Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених «Актуальні проблеми агропромислового виробництва України».

Конференція дозволила зібрати для обміну результатами досягнень перспективних молодих науковців із різних галузевих інституцій та вишів Львівщини.

Із вступним словом до молодих науковців звернулися голова ФГ «Радвань Нова» Антон Мільчевич, заступник генерального директора ПП «Західний Буг» Юрій Одноріг, заступник директора Департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації Людмила Гончаренко.

Фермер Антон Мільчевич розповів про налагодження ефективної співпраці при формуванні Агротуристичного кластеру «ГорбоГори» в Пустомитівському районі, що дозволяє створити майданчик для практичного впровадження окремих напрацювань аграрної науки. Водночас, на думку А. Мільчевича, на Львівщині доцільно заснувати Фонд підтримки молодих науковців до підтримки якого готові долучитися і фермерські господарства Пустомитівського району.

Заступник генерального директора ПП «Західний Буг» розповів про історію створення компанії, її виробничо-ресурсний потенціал та організацію виробництва. Майже все своє життя Юрій Одноріг присвятив роботі в агропромисловому комплексі. На даний час ПП «Західний Буг» обробляє понад 35 тис. га сільськогосподарських угідь.

«Якщо ви робити ту справу, яка приносить задоволення, то обов'язково буде результат позитивний. Життя завжди дає шанси і не один раз. Не треба ніколи ставити крапку і зневірюватися», – відзначив у зверненні до молодих науковців Юрій Одноріг. На думку підприємця, заробітна плата є важливим мотиватор до ефективної роботи, а гідна заробітна плата приваблює працівників і стимулює навчання, як наріжний камінь всієї системи організації ефективного аграрного виробництва. «Я дуже радий, що в рамках конференції зібралася велика кількість молодих науковців, які прагнуть забезпечити прогресивний розвиток аграрного сектору України і важливі зміни», – наголосив Ю. Одноріг.

Заступник директора к Департаменту агропромислового розвитку області Людмила Гончаренко у своєму виступі відзначила перспективні проекти та програми, що реалізуються на Львівщині для реалізації виробничого потенціалу галузей аграрного сектору.

Молоді науковці в рамках пленарного та секційних засідань конференції представили цікаві тематичні доповіді за напрямками загального землеробства, насінництва, ґрунтознавства, агроєкології, годівлі тварин, ветеринарії та аграрної економіки.

Дипломами за найкращі доповіді на конференції було відзначено науковців Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН, Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького та ДНДКІ ветеринарних препаратів та кормових добавок.

Джерело: Львівська Аграрна палата

Комплексну Програму розвитку агропромислового комплексу Львівщини в 2018 році профінансують у більшому обсязі

07 листопада під час прес-конференції директор департаменту економічної політики Львівської ОДА Роман Филиппів повідомив, що фінансування комплексної Програми розвитку агропромислового комплексу, планують в 2018 році збільшити до 19,6 млн грн. Програма полягає у наданні пільгових кредитів та відшкодуванні відсотків за кредитами, що видають суб'єктам підприємницької діяльності в АПК.

Джерело: Львівська Аграрна палата

На Золочівщині відкрили нові виробничі потужності

9 листопада, у селі Сасів Золочівського району відкрили забійний цех. Потужність цеху – 250 голів свиней за добу, що складає 20 тонн. Забійний цех є частиною ПП «Глиняни Агро».

«Для нас дуже важливо не лише відкривати великі підприємства, де працюють тисячі людей. Ми хочемо, щоб кожен населений пункт мав своє виробництво і тут працювали місцеві люди», – зазначив під час урочистого відкриття потужностей Олег Синютка.

Директор департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Наталія Хмиз зазначила, що цей об'єкт є важливим для розвитку інфраструктури галузі тваринництва.

«На сьогодні є необхідність професійного забою, зокрема для великих підприємств. І цей об'єкт, який відкриваємо покликаний не лише для власних потреб, але також може надавати послуги для широкого кола підприємців власне по забою свиней, а також великої рогатої худоби», – наголосила Наталія Хмиз.

Засновники компанії інвестували в ремонт та переобладнання цеху орієнтовно 6 млн грн. Окрім забійного цеху, частиною ПП «Глиняни Агро» є свинарник в с. Розворяни.

«Підприємство починає свою роботу, буде забезпечувати якісним м'ясом споживачів Львівщини, а також переробників. Ми працюємо за новими вимогами щодо якості та безпеки продуктів харчування, згідно з європейськими нормами. Маємо свої потужності для виробництва, 250 голів свиней, відгодівлю у Глинянах і сподіваємось на співпрацю з фермерами з Золочівщини, Перемишлянщини, можливо, Бродівщини, також Тернопільщини. Тут працює 20 працівників. Готова продукція реалізовуватиметься на ринках області, підприємці працюють по ліцензійних угодах з нашою торговою маркою, маємо також групу підприємств з якими співпрацюємо», – розповів Володимир Пуцята, співвласник «Глиняни Агро».

На Жовківщині відкрили сучасну сімейну молочну ферму

31 жовтня у селі Поляни Жовківського району, відкрили молочну ферму. Сучасне господарство – сімейна справа Руслана Сало. Чоловік разом із донькою утримують 20 корів.

Сім'я надзвичайно любить працювати з тваринами і до питання створення ферми підійшла відповідально, використовуючи усі можливі сучасні підходи. Відтак господар став учасником Проекту «Розвиток молочного бізнесу в Україні», що фінансується і підтримується урядом Канади. За підтримки проекту сім'я отримала гумові коврики, поїлки, лампи для освітлення, вентилятор із системою автоматичного управління.

«Люди бояться невідомості. А через участь в Проекті ми маємо можливість бути в середовищі тих людей, фермерів, спеціалістів, які можуть підтримати та допомогти», – розповів власник ферми Руслан Сало.

Спільно із господарями участь в урочистому відкритті ферми взяли представники Департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації, Львівської аграрної дорадчої служби, а також президент благодійної Фундації при агенції Сокодеві Гейтан Жордуен.

Гейтан Жордуен розповів присутнім про свою ферму у провінції Квебек, поділився власним досвідом фермерства та наголосив на важливості праці поколінь у господарстві.

Руслан Сало разом із донькою Надією не планують зупинятись на досягнутому. У вересні сім'я закупила 10 племінних високопродуктивних нетелей джерсейської молочної породи з Данії, донька Надія пройшла навчання в Голландії з вивчення технології виготовлення сирів. Відтак у майбутньому планують не лише розвинути виробництво молока, але й налагодити його переробку.

«Успішне створення та відкриття сімейних молочних ферм, дозволяє не лише створити робочі місця, але і розвивати виробництво продукції з вищою доданою вартістю», – зазначив начальник управління розвитку сільськогосподарського виробництва, продовольства та аграрного ринку департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Ігор Вус.

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

Виробник мінеральних добрив ТОВ «Тетра Агро» представив продукцію на Міжнародній виставці «АгроКомплекс 2017»

Наприкінці жовтня в Києві відбулася Міжнародна виставка ефективних рішень для агробізнесу «АгроКомплекс 2017». Львівщину на даній події представляло підприємство-виробник комплексних мінеральних добрив з міста Червоноград ТОВ «Тетра Агро».

Директор ТОВ «Тетра Агро» Сергій Прокопенко відзначив: «Участь у виставці – дуже цікавий досвід для нас, оскільки ми вперше презентуємо наші інноваційні комплексні мінеральні добрива вітчизняного виробництва. Ми дуже довго вчилися робити якісну продукцію, а тепер вчимося їх продавати. Дуже приємно, що багато відвідувачів виставки зацікавилися нашими мінеральними добривами і вони були приємно здивовані, що таке сучасне виробництво створено в Україні. Хоча наші виробничі потужності загалом маленькі у межах України, але ми готові розвиватися і розширювати їх. Особливу зацікавленість в нашій продукції висловили області де домінують кислі ґрунти, зокрема Херсонська, Київська, Вінницька, Полтавська, Івано-Франківська і Волинська області. На виставці нам вдалося налагодити перспективні контакти і вже є перші нові замовлення», – зазначив С. Прокопенко.

Пан Сергій відзначає, що підприємство об'єктивно використовує у виробництві окремі зарубіжні складові, що зумовлено тенденціями на глобальному ринку, адже великі родовища калію є в Білорусі, а фосфорні родовища в Північній Африці.

«Ми маємо потужності для зберігання сировини, а тому не працюємо «з коліс» і накопичуємо сировину. Виробник часто стає заручником дефіциту, а трейдери імпортерні мають змогу штучно підвищувати ціни на мінеральні добрива створюючи дефіцит. Виробництво збалансоване в часі, а тому агровиробники мають можливість придбати продукцію як заздалегідь, до початку сезону, так і у виробничий сезон. Фактично в нас робота йде планово і потужності завантажені на листопад-грудень поточного року також», – зазначив Сергій Прокопенко.

Такі мінеральні добрива реалізуються в запаяних герметичних мішках дрібнотоварним виробникам продукції, зокрема особистим селянським господарствам. Звісно, ціна в меншій розфасовці дещо вища, що зумовлено зростанням виробничих витрат, але виробники з міста Червоноград не відкидають від себе сегменту малих агровиробників, які можуть не мати спеціалізованої розвантажувальної техніки.

Основна додана вартість і податки в результаті функціонування сучасного виробництва комплексних мінеральних добрив залишаються в Україні. Директор ТзОВ «Тетра-Агро» відзначає, що підприємство прагне всебічно задовольняти потреби споживачів, а тому нещодавно запустило нову лінію з фасовки продукції на 25 кг.

Відзначимо, що на Міжнародній виставці «АгроКомплекс 2017» серед виробників комплексних мінеральних добрив були присутні лише компанія-виробник з Львівщини ТзОВ «Тетра-Агро» і ТОВ «Фосагро-Україна», яка реалізує продукцію виробництва РФ. Це свідчить про те, що зараз вітчизняний ринок фактично ненасичений комплексними мінеральними добривами. Крім того, принципово важливо, що основна додана вартість і податки залишаються в Україні.

Сергій Прокопенко також відзначив, що дебютна міжнародна виставка в Києві відбулася у ТзОВ «Тетра-Агро» успішно, а тому вже найближчим часом підприємство Львівщини прийматиме участь у II Міжнародній агропромисловій виставці «Euro Agro 2017», яка відбуватиметься 28-30 листопада у Львові.

Джерело: Львівська Аграрна палата

Робоча зустріч з представниками Головного територіального управління юстиції Вінницької області

27 жовтня відбулася робоча зустріч голови Вінницької Аграрної палати Ігоря Кірашенка із заступником начальника Головного територіального управління юстиції у Вінницькій області, начальником Управління державної реєстрації Володимиром Ковалем для підписання меморандуму про співпрацю між Аграрною палатою і управлінням юстиції.

В рамках зустрічі обговорювались питання співпраці і консолідації зусиль сторін, спрямованих на сприяння формуванню нової правової свідомості шляхом інформування громадян про їхні права та механізми захисту при залученні громадян до правової поведінки.

Предметом цього меморандуму є координація та спільна діяльність сторін задля досягнення мети меморандуму, що здійснюється у форматі підготовки та реалізації заходів та проектів.

Щоб досягти поставлених цілей меморандуму сторони домовляються про співпрацю за такими напрямками:

- Співпраця в рамках загальнонаціонального просвітницького проекту «Я маю Право!», що реалізується Міністерством юстиції у співпраці із системою безоплатної правової допомоги та територіальними органами юстиції за підтримки USAID «Нове правосуддя» та іншими донорами.

- Проведення широкої роз'яснювальної роботи з метою підвищення рівня правової обізнаності землевласників і землекористувачів щодо способів захисту їх майнових прав та надання у разі звернення необхідної правової допомоги.

- Організація спільних заходів (семінари, круглі столи, конференції, флешмоби тощо).

- Вивчення та узагальнення випадків порушення прав землевласників і землекористувачів з метою напрацювання та використання кращого досвіду під час надання допомоги у вирішенні проблемних питань щодо захисту їх майнових прав.

- Поширення інформації про права власників та орендарів земельних ділянок, зокрема шляхом розповсюдження буклетів, методичних рекомендацій тощо.

- Проведення зустрічей з метою обговорення питань щодо реалізації Меморандуму, обміну інформацією про діяльність щодо захисту майнових прав землевласників та орендарів.

II МІЖНАРОДНА АГРОПРОМИСЛОВА ВИСТАВКА **uro**
AGRO

28-30 листопада 2017

ЗА ПІДТРИМКИ: Львівська
Обласна
Державна
Адміністрація

ОРГАНІЗАТОРИ: **Targi Kielce**
exhibition & congress centre

Гал-ЕКСПО®
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
www.galexpo.com.ua/euroagro

КОНТАКТИ:
79008, м. Львів, вул. Винниченка, 30
+380 32 2970628(27)
+380 67 6758318
expo1@galexpo.lviv.ua

ЗА ОСОБЛИВОГО СПРІЯННЯ:

ІВЕНТ-ПАРТНЕР:
 **STOWARZYSZENIE
INTEGRACJA
EUROPA-WSCHOD**

БІЗНЕС-ПАРТНЕР:
 dovgh

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ІНФО-ПАРТНЕР:
 Пропозиція

ГАЛУЗЕВИЙ ПАРТНЕР:
 УКРАЇНСЬКА АГРОАРМІЯ

Львів • ВЦ «Південний-ЕКСПО»
вул.Щирецька, 36

ХІ СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВИСТАВКА

АГРОТЕХНІКА

**28 лютого – 2 березня
2018**

Місце
проведення:

Арена Львів,
вул. Стрийська, 199, Львів

■ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ТЕХНІКА:

- ✓ трактори, міні-трактори, мотоблоки
- ✓ культиватори
- ✓ кормоподрібнювачі, обприскувачі
- ✓ картоплесаджалки
- ✓ плуги, сівалки, косарки, копачки
- ✓ зерноочисні машини
- ✓ комплектуючі та запчастини

■ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ТВАРИННИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ БІОМАСИ

■ ЗАСОБИ ЗАХИСТУ РОСЛИН, ДОБРИВА, НАСІННЯ

■ СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ І ПРОЕКТИ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

За підтримки

Департамент
АГР ЛОДА

Генеральний інформаційний партнер

Аналітичний партнер

Генеральний інтернет-партнер

Інформаційні спонсори

Контакти

☎ тел./факс: (032) 244-18-88

✉ e-mail: expolviv@gmail.com

🌐 web: www.expolviv.ua

Організатор

Унікальний тваринницький комплекс будується на Волині

Будівництво новітнього тваринницького комплексу, аналогів якому немає в Україні, широко розгорнулося у ПОСП імені Івана Франка Горохівського району Волинської області.

Будівництво розпочали в липні 2016 року. Отже, новозбудований тваринницький комплекс ПОСП ім.І.Франка складається з 4 подвійних тваринницьких приміщень на 256 корів кожен, доїльного залу, родильного залу та 2 площадок для сухостійних тварин. Загалом, проектна потужність даного комплексу – 1800 голів дійного стада

Щодо ідеї створення даного тваринницького комплексу, то керівник підприємства Олег Тарарай зазначає, що проектували об'єкт використовуючи виключно практичні навички, які були зібрані з різних технологій та перевірені досвідом іноземних ферм, а також сміливі рішення, на які досі ніхто не наважувався. Жоден діючий проект не був використаний для цього будівництва, оскільки не відповідав баченням амбіційного та креативного керівника ПОСП ім.І.Франка.

Даний комплекс є унікальний економією на будівництві. Первинне фінансове навантаження на одне скотомісце в два рази нижче, аніж на традиційних існуючих комплексах в Україні. Все це за рахунок здешевлення конструкцій та технологій утримання тварин. Відповідно і окупність проекту набагато швидша.

Олег Тарарай вважає, що ферми, які були реконструйовані більше 5 років тому, сьогодні втрачають свою рентабельність та робляться економічно не вигідними. А якщо корова в господарстві дає менше 25 літрів молока в день, то це вже економічно не вигідно для господарства.

В господарстві йде постійна робота над покращенням генетичних якостей стада. Відтак, нещодавно ПОСП ім.І.Франка закупили з Німеччини майже 350 голів племінної худоби породи голштин (до слова, частину вартості закупленого поголів'я буде відшкодовано з Держбюджету). На сьогодні 40% поголів'я ВРХ в господарстві – імпордне. Таке покращення стада дає свої результати. Зокрема, на 60-й день лактації корови дають по 36 літрів молока в день.

Джерело: www.agrovolyn.com

Без зміни податково-бюджетного законодавства процес формування сімейних фермерських господарств не розпочнеться – Леонід Тулуш

Створення сімейних фермерських господарств (СФГ) є можливим лише за умов створення сприятливого середовища для їх функціонування, зазначив завідувач відділу фінансово-кредитної та податкової політики ННЦ «Інститут аграрної», к.е.н. Леонід Тулуш у ході обговорення законодавчих ініціатив щодо детінізації аграрного ринку в сегменті дрібних товаровиробників, яке відбулось у Комітеті Верховної Ради України з питань бюджетної та податкової політики.

На його думку, сподіватись на розвиток сімейних фермерських господарств у організаційно-правовій формі фізичних осіб-підприємців (ФОП) без удосконалення діючого податково-бюджетного законодавства не варто.

З огляду на це, постає нагальна потреба в удосконаленні норм податково-бюджетного законодавства в частині регулювання діяльності високотоварних господарств населення – для забезпечення позитивних для суспільства зрушень у сфері аграрного мікробізнесу та поступового виведення його з тіні, зауважив експерт.

Адже, за офіційними даними, господарства населення в Україні оперують значними обсягами площ земель сільськогосподарського призначення – майже 16 млн га. З них понад 80% становлять землі товарного призначення – надані для ведення товарного сільгоспвиробництва або особистого селянського господарства. Такі площі фактично зіставні із площами сільгоспугідь, на яких офіційно ведуть сільгоспвиробництво підприємства, підкреслив науковець.

Для членів окремих господарств населення сільгоспдіяльність є основною, а частка реалізації виробленої ними продукції – досить високою. З огляду на це, виникає необхідність «узаконення» діяльності високотоварних господарств населення, для яких виробництво та продаж сільгосппродукції є основним видом економічної активності, вважає Леонід Тулуш.

Адже, згідно з положеннями Закону України «Про особисте селянське господарство», діяльність відповідних економічних суб'єктів здійснюється переважно для задоволення власних потреб у харчуванні та несистематичного продажу залишків. А відповідно до норм Податкового кодексу України, доходи від продажу сільгосппродукції рослинницького походження звільняються від оподаткування лише у випадку, коли земельна ділянка не перевищує 2 га.

Водночас законодавством України не врегульовано порядок оподаткування доходів у разі, якщо площа земельної ділянки перевищує визначену норму у 2 га та/або продаж агропродукції здійснюється систематично й без офіційної реєстрації суб'єктом підприємницької діяльності, зауважив експерт.

З одного боку, фіскальна служба не в змозі самостійно забезпечити адміністрування відповідних податкових зобов'язань, оскільки до цього часу не прописаний механізм оподаткування суб'єктів аграрного мікробізнесу, які займаються систематичним продажем власновиробленої сільгосппродукції на відведених їм землях товарного сільгосппризначення і при цьому така діяльність для них є основною.

З іншого боку, реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності є вкрай не вигідною для високотоварних господарств населення – з урахуванням того, що всі наявні податкові режими є складними у застосуванні, а сплата єдиного соціального внеску є надто обтяжливою для більшості господарів.

Зазначені законодавчі прогалини фактично унеможливають діяльність високотоварних господарств населення в рамках правового поля. А це негативно позначається як на рівні їх фінансового та соціального забезпечення, так і на дохідній базі місцевих бюджетів, зауважив Леонід Тулуш.

На його думку, все вищеперераховане обумовлює низьку ефективність дії Закону України «Про внесення змін до Закону «Про фермерське господарство» щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств (СФГ)» №1067 від 31.03.2016 р., яким свого часу було передбачено прогресивний крок у вигляді надання можливості заснування високотоварними господарствами населення сімейних фермерських господарств у організаційно-правовій формі фізичної особи-підприємця.

Проте відсутність супутніх заходів щодо податково-бюджетного стимулювання такої трансформації обумовило відсутність зацікавленості у відповідних суб'єктів аграрного мікробізнесу здійснювати офіційну реєстрацію своєї діяльності, яка б відкрила їм шлях до ресурсів бюджетної підтримки та соціального забезпечення.

В першу чергу, це стосується можливості потенційних ФОП-СФГ оподатковуватись на умовах, передбачених для сільгосппідприємств, а саме: визначати податкові зобов'язання на базі грошової оцінки наявної земельної ділянки – без використання доходу у якості об'єкта оподаткування. Це фактично усунуло б необхідність здійснення податкового контролю за діяльністю таких господарств та суттєво полегшило «життя» таким суб'єктам.

Реалізація лише одного цього заходу може позитивно вплинути на формування нової групи сільгосптоваровиробників – ФОП-СФГ, які можуть скласти гідну конкуренцію вже наявним суб'єктам на офіційних ринках окремих видів сільгосппродукції, підсумував Леонід Тулуш.

Джерело: www.iae.kiev.ua

На підтримку садівництва у 2018 р. пропонують закласти 300 млн грн

Комітет Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин разом з асоціацією «УКРСАДПРОМ» внесли зміни до проекту держбюджету України на 2018 р., що передбачають виділення 300 млн грн на підтримку садівництва, повідомляє ukrsadprom.org

Джерело: www.ukrsadprom.org

Запроваджено технічний механізм для унеможливлення реєстрації подвійних договорів оренди землі

Міністерство юстиції запровадило механізм автоматичного обміну даними між реєстром майнових прав і Держгеокадастром, який унеможливить реєстрацію подвійних договорів оренди землі, оскільки реєстратор просто фізично не зможе цього зробити. Про це повідомила заступник Міністра юстиції з питань державної реєстрації Олена Сукманова.

«Однією з головних причин виникнення конфліктів в аграрному секторі є існування подвійних договорів оренди землі. Ситуації, коли двоє орендарів заявляють про свої права на одну й ту ж ділянку і обидва показують документи на неї, на жаль, не рідкість», – зазначила О. Сукманова.

Перед тим як оформити будь-який договір оренди землі, реєстратор повинен пересвідчитися, що право оренди землі не було зареєстровано у відділі земельних ресурсів, де до 2013 року реєстрували відповідні договори. «Для перевірки реєстратор зобов'язаний надіслати запит у Держгеокадастр і отримати відповідь, що ділянка не орендується, відсканувати її та внести у реєстр. Але на практиці реєстратори або не направляють запит, або не дочікуються відповіді і повторно реєструють договір оренди земельної ділянки, яка вже в оренді. Як наслідок, в одного і того ж паю з'являються два орендарі, які часто силовими методами, із залученням охоронних фірм та тітушок починають вирішувати, хто має право обробляти цю землю та збирати з неї врожай, наголосила вона.

Тепер реєстратор фізично не може завершити процедуру внесення даних і закрити розділ у реєстрі, поки автоматично не «підтягнуться» дані від Держгеокадастру про наявність чи відсутність реєстрації земельної ділянки», – повідомила Олена Сукманова

Джерело: www.minjust.gov.ua

Держгеокадастр посилив контроль за використанням земельного законодавства

Державна служба з питань геодезії, картографії та кадастру в 2017 році відновила перевірки дотримання земельного законодавства. Всього у 2017 році та станом на кінець третього кварталу територіальні органи Держгеокадастру в рамках повноважень провели 9,911 тис. перевірок дотримання земельного законодавства.

У відомстві також назвали найбільш поширені порушення земельного законодавства: самовільне захоплення земельних ділянок, їхнє використання не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву без спеціального дозволу.

За 9 місяців 2017 р. обсяги відшкодувань за самовільне захоплення земельних ділянок, використання їх не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву без спеціального дозволу зросли до 19 млн грн із 1,5 млн грн компенсованого збитку.

Джерело: www.minagro.gov.ua

Понад 3,5 мільйона сільського населення вже об'єднано в ОТГ

10 листопада в Києві в рамках проведення Форуму місцевих громад до новообраних голів об'єднаних територіальних громад України звернувся віцепрем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України Геннадій Зубко.

За словами Г. Зубко, наразі 3,6 млн сільського населення вже проживає в ОТГ, ще очікує об'єднання в громади понад 9 мільйонів.

Відзначимо, що на 24 грудня 2017 року Центральна виборча комісія України призначила вибори ще до двох об'єднаних територіальних громад на Львівщині: Кам'янка-Бузькій міській об'єднаній територіальній громаді (Кам'янка-Бузька міська рада, Батятицька сільська рада, Желдецька сільська рада, Зубівмостівська сільська рада, Прибужанівська сільська рада) та в Мурованській сільській об'єднаній територіальній громаді (Сороки-Львівська сільська рада, Гамаліївська сільська рада, Ямпільська сільська рада).

Джерело: www.kmu.gov.ua

Топ-5 технологічних трендів агробізнесу

Експерти agroreview.com визначили основні напрямки розвитку технологічних інновацій в сучасному агропромисловому комплексі.

Облікові програми. Всі компанії ведуть облік і мають облікову інформацію обробляти, систематизувати і збирати, тому наразі облікові програми користуються неабиякою популярністю.

Gprs-техніка та контроль витрат пального. Окуповується упродовж двох тижнів. Тому користуються популярністю навіть у маленьких фермерських господарствах. Звичайно в тих, що мають найманих працівників.

Управління земельним банком. Технологія, яка дуже швидко окуповується. Маючи точні дані про площі сільгоспугідь, економиться величезна кількість ресурсів, адже користувач закупає насіння, ЗЗР тощо, з огляду на точну кількість землі, яку планується обробляти.

Дрони та супутниковий моніторинг. Динамічно розвивається. На часі побутує тренд «точність». І точність інформації зростає з кожним роком. Якщо раніше дані супутника були 300 метрів на піксель, згодом 30 метрів на піксель, і це було вражаюче, бо вони взагалі були. То зараз доступна точність 15/10 метрів на піксель (безкоштовно), і навіть 4 метри на піксель (але на платній основі).

Управління технікою: gprs, паралельне водіння, що дозволяє оптимізувати використання ресурсів.

Джерело: www.agroreview.com

Верховна Рада прийняла законопроект про безпечність та гігієну кормів

14 листопада Верховна Рада України прийняла за основу проект Закону «Про безпечність та гігієну кормів». Ракопроектотом пропонується визначити правові та організаційні засади виробництва, обігу, маркування та представлення кормів, регулювання відносин між органами виконавчої влади та операторами ринку кормів. Проектом також передбачається визначити основні терміни, повноваження органів виконавчої влади у зазначеній сфері, засади та порядок здійснення державного контролю, права та обов'язки операторів ринку кормів, механізм їх державного регулювання виробництва та обігу.

Документом пропонується внести зміни до Законів «Про ветеринарну медицину», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та деякі інші закони, прийняття яких необхідно для належної реалізації положень «первинного» Закону, яким є Закон України «Про безпеку та гігієну кормів».

Проект Закону зареєстровано за № 2845.

Джерело: www.rada.gov.ua

Децентралізації розширили межі

16 листопада Верховна Рада України прийняла за основу проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо добровільного приєднання територіальних громад сіл, селищ до територіальних громад міст обласного значення».

Документ спрямований на розблокування процесу укрупнення територіальних громад та дозволить значно активізувати процес добровільного приєднання до територіальних громад міст обласного значення та усіх інших територіальних громад.

Проектом Закону передбачено прирівняння міст обласного значення до об'єднаних територіальних громад для застосування ними процедури добровільного приєднання. Сьогодні децентралізація – це одна з ключових реформ в державі, оскільки відкриває нові можливості для кожної з громад і ми маємо зробити усе можливе для її успішного запровадження», – зазначає народний депутат Микола Кучер.

Проект Закону зареєстровано за № 6466.

Джерело: www.rada.gov.ua ; www.agropolit.com

Зміни в порядку часткової компенсації вартості сільгосптехніки

Кабінет Міністрів України оприлюднив Постанову № 832 від 25.10.2017 р., якою внесено зміни в Порядок часткової компенсації сільськогосподарської техніки. А саме:

1) Уточнено визначення питомої ваги витрат на оплату праці у складі собівартості виробленої продукції для суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку і звітності, та «сільськогосподарський товаровиробник»;

2) Прописано, що для новоутворених сільськогосподарських товаровиробників, які провадять господарську діяльність менш як 12 календарних місяців, частка сільгоспвиробництва вираховується за результатами кожного окремого звітного періоду;

3) Визначено інші строки подачі заявок підприємствами-виробниками сільськогосподарської техніки.

Заявки щодо включення до переліку в поточному році подаються комісії до 31 жовтня, а **в 2017 році – до 17 листопада**. Заявки щодо включення до переліку в наступному році подаються комісії з 1 листопада поточного року.

4) Передбачено щорічне підтвердження відповідності техніки та обладнання критеріям поточного року, визначених Порядком, а також роз'яснення щодо відчуження та надання техніки в заставу.

Заявки на щорічне підтвердження відповідності техніки та обладнання, включених до переліку у попередні роки, критеріям поточного року, визначеним у пунктах 5 і 7 цього Порядку, подаються комісії щороку з 1 січня по 30 квітня.

У разі неподання заявки на щорічне підтвердження відповідності техніки та обладнання, виявлення недостовірної інформації у документах, поданих заводом-виробником, або у разі, коли техніка та обладнання не відповідають критеріям поточного року, визначеним у пунктах 5 і 7 цього Порядку, комісія розглядає питання і приймає відповідне рішення щодо виключення такої техніки та обладнання з переліку.

Вартість техніки та обладнання, вилучених з переліку, не підлягає компенсації з моменту оприлюднення відповідного рішення комісії на офіційному веб-сайті Мінекономрозвитку.

5) Зазначено, що заводи-виробники подають фінансову звітність за попередні чотири квартали.

6) Надано детальне роз'яснення державним банкам або банкам, у статутному капіталі якого 75% і більше акцій належить державі щодо процедури виплати часткової компенсації сільськогосподарським товаровиробникам.

Джерело: "Дебет-Кредит"

Аграрні розписки набувають яблучного смаку

В Україні з'явилася перша аграрна розписка, яку оформили садівники. Це сталося 26 жовтня. До цього аграрні розписки як інструмент фінансування малого та середнього агробізнесу використовувалися винятково для вирощування зернових та олійних культур. Відтак сьогодні їх можливості суттєво розширилися.

До цієї новації пряму причетність має фермерське господарство «Гадз», яке розташоване в селі Трибухівці Бучацького району Тернопільської області. Це господарство добре знане не лише в цьому регіоні, але й в Україні та навіть поза її межами. Господарство було засноване 2011 року. Його назва походить від прізвища власника – Петра Гадза.

Загалом воно обробляє 600 гектарів землі, і вся ця площа відведена під фруктовий сад. 40 гектарів засаджено сливами, 30 гектарів припадає на груші, а решта – на яблуні. Тож не випадково, що тут вирощують 40 сортів яблук, серед яких є елітні сорти і навіть клубні. Один із них – «Байя Маріса» має червону м'якоть і містить у 40 разів більше антиоксидантів за звичайні сорти цього фрукту. Тому й має підвищений попит на ринку.

Заступник голови фермерського господарства Олег Грицак повідомив, що вони не обмежуються лише вирощуванням фруктів. Великого значення також приділяють їх зберіганню та переробці. Це вкрай важливо для України, бо переважно вітчизняні сільгосппідприємства зорієнтовані на виробництво сировини, через що втрачають значні кошти і утримують не дуже впевнені позиції на внутрішніх та зовнішніх продовольчих ринках.

У фермерському господарстві «Гадз» створено потужний логістичний центр. Він передбачає сортування та зберігання до 10 тис. тонн фруктів у регульованому газовому середовищі. В перспективі передбачається збільшити його потужності втричі. Третій напрямок роботи господарства пов'язаний із розсадництвом.

«У нас є сертифікований розсадник, розповів Олег Грицак. – Ми вирощуємо саджанці яблуні, груші, сливи, персика, черешні, абрикоса для власних потреб, для реалізації на території України. І у нас є проект по співпраці з голландцями: ми для них також вирощуємо саджанці».

Підприємство має сучасне технічне та технологічне оснащення. Попри це на постійній основі тут працює до 100 людей, а в сезон збирання врожаю додатково залучають ще 400-450. Переважно це мешканці району, але цього року в «Гадзі»

вперше працювала бригада із Закарпаття. «В майбутньому плануємо побудувати великий гуртожиток, тоді можна буде більше залучати людей з інших місць», - пояснив Олег Грицак.

Минулого року, за даними заступника голови господарства, тут було зібрано 15 тис. тонн яблук. Цього року показник дещо менший, тут сподіваються вийти приблизно на 12 тис. тонн. Пояснюють, що вищому врожаю завадили весняні заморозки та інші погодні негаразди. І розраховують на те, що найбільші врожаї ще попереду, оскільки сад досить молодий і має набрати відповідну силу.

За словами Олега Грицака, тут дбають не лише про зростання кількісних показників, але й про забезпечення якості та безпечності. Продукція господарства присутня на прилавках провідних вітчизняних торговельних мереж, а також активно реалізується за кордоном: в Норвегії, Швеції, Туреччині, Іраку та в багатьох інших країнах.

«Ми вклали в цей сад багатомільйонні суми, – зазначив заступник голови господарства. – І дуже зацікавлені в тому, щоб наш бізнес розвивався. Уже зараз думаємо про розширення можливостей – про будівництво, закупівлю нового обладнання. Все це вимагає значних коштів».

До цього часу господарство «Гадз» свої потреби у фінансах покривало за рахунок традиційного банківського кредитування. «Я 12 років працював у банківській системі, – пояснив Олег Грицак, – тому добре розуміюся на фінансових питаннях. І ми завжди купували засоби захисту рослин якщо не в кредит, на поворотні кошти, то використовували такий інструмент як вексель».

Але нещодавно в господарстві дізналися про можливості нового інструменту кредитування малих та середніх сільгоспвиробників – аграрні розписки. Вперше про них почули під час семінару, який в районі проводився спеціалістами Проекту IFC «Аграрні розписки в Україні». І з'ясували для себе дуже важливу річ: цей інструмент розширює заставну базу. Він дає можливість отримувати позику грошима або матеріально-технічними ресурсами під заставу майбутнього врожаю.

«Для нас це було вкрай важливо, так би мовити, головний «козир», – сказав Олег Грицак. – Бо ми вже не мали на той момент застави, все заклали під будівництво та під техніку».

Зважили також і на відгуки про аграрні розписки в соціальних мережах. Всі вони були позитивними. Не останню роль при ухваленні кінцевого рішення зіграла й консультація, котру отримали від регіонального консультанта Проекту IFC Ігоря Дудки. Подібні консультативні пункти діють також і в решті пілотних областей, де Міністерством аграрної політики та продовольства, Міністерством юстиції та Проектом IFC «Аграрні розписки в Україні» за сприяння Швейцарської Конфедерації впроваджений цей новітній інструмент фінансування.

«Зазвичай ми купуємо раз на рік засоби захисту рослин на суму 12-15 млн. гривень, – розповів заступник керівника господарства. – Цьогоріч ми вже зробили таке придбання. Але потім виникла потреба докупити невелику партію з двох препаратів. І ми вирішили скористатися можливостями аграрної розписки».

За нею господарство отримало товару на 170 тис. гривень під заставу у понад 212 тис. гривень. Заставою послужили яблука сорту «Голден» на площі 1,96 га. В якості кредитора виступила «Фірма «Ерідон». Дія розписки нетривала в часі, вона розрахована на один місяць і вже в листопаді має бути закрита.

«Ми розглядаємо аграрну розписку як тестову, експериментальну, – зазначив Олег Грицак. – Хочемо подивитися, як вона оформляється, проплачується, погашається. Нас цікавить процедура, щоб нею можна було скористатися в подальшому».

Перші результати в роботі з аграрною розпискою додали господарству оптимізму. Оформляли її загалом впродовж 3-х днів: першого дня збирали та подавали документи, другого дня їх розглядала нотаріус, а на третій день її вже підписали.

Потішило й те, що не довелося збирати надмірну кількість документів. Всі вони завжди є під рукою в кожному господарстві. Зокрема, йдеться про установчі документи, право власності на землю, договір її оренди та деякі інші.

В господарстві достеменно знають, що на оформлення традиційного банківського кредиту витрачається набагато більше часу. «Поки прийде оцінювач, поки зробить оцінку майна, поки будуть зібрані всі документи, поки заявка пройде через кредитний комітет... На даний момент те, що ми бачили з аграрною розпискою, – це швидше і дешевше», – зауважив Олег Грицак.

Він також додав, що якщо експеримент з новим інструментом фінансування виявиться успішним, то вже невдовзі господарство оформить аграрну розписку на щорічну закупівлю засобів захисту рослин. І тому її вартість може обраховуватися мільйонними сумами.

«Думаю, в такому випадку ми також рекомендуватимемо її іншим нашим колегам, – сказав заступник керівника господарства. – Бо для тих, у кого нема застави, аграрна розписка – то єдина можливість взяти кредит».

Аграрні розписки на Тернопільщині були запроваджені на початку жовтня минулого року. Станом на кінець жовтня поточного року їх уже видано тут дванадцять. Проект ІФС прогнозує, що до кінця року ця кількість збільшиться, бо вже нині сільгоспвиробники регіону починають готуватися до майбутніх весняних польових робіт і оцінювати свої фінансові потреби.

Тернопільщина не єдиний регіон, де працюють аграрні розписки. Вони також впроваджені ще у семи областях: в Полтавській, Черкаській, Вінницькій, Харківській, Хмельницькій, Миколаївській та Сумській. Загалом із 2014 року, відколи в Україні використовується ця кредитна новація, за її допомогою в сільське господарство залучено вже понад 1 млрд. гривень.

Автор: Микола Луговий (Національний прес-клуб «Українська перспектива»)

Від чого залежить вибір сортів для промислового вишневого саду

При виборі сортів для промислового саду вишні слід бути особливо уважним, адже не всі з унесених до реєстру форм насправді є вишнями.

Треба обирати сорт, виходячи з того, як використовуватиметься продукція. Якщо йдеться про переробку, то сировина для компоту і варення консервним заводам нині не потрібна. Зараз урожай вишні або заморожують, або переробляють на сік, пюре чи пульпу для десертів. У незначних кількостях сушать і в'ялять.

Окремий, найкорисніший, але найменш запитуваний напрям використання – десертний, коли плоди споживаються свіжими.

Сорти повинні бути скороплідними, бажано самоплідними й адаптованими до ґрунтово-кліматичних умов вирощування: стійкими до морозу, кокомікозу і моніліального опіку.

Стійкість до хвороб дозволить зменшити застосування хімічних засобів захисту. Для переробки на сік, пюре тощо важлива висока врожайність (понад 16-18 тонн/га) і придатність до механізованого збирання.

При заморожуванні й сушінні вишні, крім врожайності сорту, важливий розмір плодів (вага – понад 6 г, діаметр – понад 12 мм).

Якщо йдеться про десертний напрям, то там цінуються плоди вагою понад 9 г і діаметром понад 16 мм.

Джерело: www.agrotimes.net

06 грудня в Києві відбудеться IX Міжнародна конференція «Ведення агробізнесу в Україні», яка має на меті підвести підсумки 2017 року роботи агросектору та визначити тренди у широкому колі представників галузі. Вузькоспеціалізовані дискусії розгоратимуться за напрямками для глибшого аналізу критичних питань та якісного обміну досвідом між кращими спеціалістами.

Місце проведення: Ramada Encore Hotel Kiev, Столичне шосе, 103.

Джерело: <http://agrievent.com.ua/events/doing>

Українська цибуля утримує цінову першість

Українські виробники пропонують цибулю значно дешевше, ніж їхні колеги з Росії та Польщі. Ціни на цю продукцію на ринку України на 21-22% нижчі, Про це повідомляє «АПК-Інформ: овочі і фрукти».

Станом на 12 листопада українські господарства відвантажують цибулю по 2,2 -3,5 грн/кг (0,07-0,11 євро /кг) в залежності від регіону та об'єму партії. Ціни на вказану продукцію в Польщі знаходяться в межах 0,09-0,14 євро /кг.

У цих країнах ціни на цибулю залишаються досить стабільними, проте значно вищими, ніж у першій половині листопада минулого року. В Україні ця продукція подорожчала на 37%, а у Польщі – в 1,5-1,6 разів.

Джерело: www.apk-inform.com

Експорт грибів з України зріс у 50 разів

Експорт свіжих шампіньйонів з України за 9 місяців 2017 р. склав 279 т, що у 50 разів більше ніж за аналогічний період минулого року (5 т). За весь минулий рік Україна експортувала 40 т шампіньйонів. Експорт становив близько 1% об'єму виробництва грибів. Про це свідчать дані Національного грибного агентства «УМДІС».

Імпортували українські гриби Молдова (79%), Білорусь (20%) і Румунія, Ізраїль та Кувейт. У три останні країни здійснилося по одній поставці продукції.

Джерело: www.kurkul.com

Ціни на картоплю в Україні знизились до рівня минулого року

Вперше від початку сезону ціни на картоплю на гуртових ринках України знизились до рівня минулого року. За даними «Інфо-Шувар» тільки за останній тиждень, ціни на продукцію знизились майже на 24%. Так, станом на 14 листопада 2017 року на найбільшому в Західному регіоні ринку ОРСП «Шувар» у Львові картопля коштує 2-3,2 грн/кг (0,06-0,1 євро/кг). На ринку «Столичний» у Києві ціни формуються в діапазоні 3,3-3,5 грн/кг (0,1-0,11 євро/кг), продавці на ринку «Нежданий» в Херсонській області пропонують картоплю по 3,5-4 грн/кг (0,11-0,13 євро/кг).

Сьогодні на одному з найбільших гуртових ринків «Броніше» у Варшаві картопля коштує 0,05-0,09 євро/кг. За останній тиждень картопля в Польщі подешевшала на 10%.

Джерело: www.info.shuvar.com

До 2019 року в Україні змінять нормативні вимоги щодо меду

До кінця 2019 р. в Україні планується впровадити європейську Директиву щодо меду. Відповідно до якої відбудуться деякі зміни, включаючи класифікацію меду. Про це йшлося на інформаційному заході, який організувало Мінагрополітики за підтримки проекту ЄС Association4U.

Суть європейських норм, їх майбутній вплив на галузь пояснила заступниця Міністра аграрної політики та продовольства України з питань євроінтеграції Ольга Трофімцева. Вона зазначила, що зараз триває обговорення відповідного наказу Міністерства, яким адаптовані вимоги будуть уведені в дію.

Відбудуться наступні зміни:

- зміниться визначення видів меду. Згаданий ДСТУ використовує такі поняття: за походженням мед буває квітковий і квітковий з домішками; за способом виробництва – центрифужний, пресовий і стільниковий. Тоді як у Директиві трохи інша кваліфікація: за походженням – квітковий або нектарний і так званий падевий (з медяної роси); за способом виробництва – стільниковий, з частинами стільників, злитий, екстрагований (центрифужний), пресований і фільтрований. Плюс вводиться таке поняття, як пекарський мед; зміняться критерії вмісту меду щодо масових часток цукрів, вологи, ГМФ (гідроксиметилфурфуролу) тощо.

Виконання вимог і дотримання підприємствами ризик-орієнтованих підходів у виробництві меду буде вже більш пильно контролюватися державою. Про це сказав у своєму виступі на інформаційному заході голова Держпродспоживслужби Володимир Лапа.

Він послався на Закон 2042, відповідно до якого запроваджуються довгострокові плани державного контролю. Ці плани міститимуть іншу, ніж зараз, періодичність перевірок суб'єктів підприємницької діяльності.

Відповідно до наказу Мінагрополітики встановлюватимуться вимоги щодо термінології, маркування, основних характеристик продукту, які передбачають класифікацію за походженням та способом виробництва, а також основні критерії складу меду, за якими його ідентифікують.

Президент Співки пасічників України Володимир Стретович звернувся до представника Мінагрополітики з пропозицією законодавчо встановити норму, якою агрохімічна обробка дозволялася б лише у нічний час. По-перше, період летючості відповідних речовин не такий великий – 5-8 год. До ранку вони «втивітуються». По-друге, вночі вони краще осідають, сонце їх не спалює, отже, підвищується ефективність обробки.

Джерело: www.kurkul.com; www.agrotimes.net; www.superagronom.com

Земля та земельне питання в оцінці жителів села. На що сподіваються селяни у земельних відносинах, якими є їх очікування?

Юрій Губені, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри права і підприємництва Львівського національного аграрного університету

Цей матеріал підготовлено напередодні Дня працівника сільського господарства. Село і сільське господарство не лише навколо нас, воно чи не у кожному із нас. Небагато знайдемо в області людей, які б не мали зв'язку із землею та сільськогосподарською працею, не копирсались би у землі, не знали запаху весняної ріллі чи не відчували азарту очікування урожаю. Ми таки в основній масі родом із села, бо нація хліборобська. Хоча напевно наші предки відчували незрівнянно більшу ціну окрайці хліба чи ковтка молока. А ще зараз сільське господарство – вагомий для країни бізнес. Однак на село і сільське господарство чекають зміни.

Нехай вітання кафедри права і підприємництва, яка утримує найтісніші зв'язки із сільськогосподарськими виробниками, увіллються у потік загальних привітань і побажань вам, трудівники села! Напевно зробити село кращим, а життя селян заможнішим – це набагато важче завдання, аніж зібрати рекордний врожай чи змусити на наших теренах рости сою й соняшник. Сіль селянської праці таки має гіркий присмак. Але хліб селянський смачний і поживний. Без села і сільського господарства нам ніяк. З святом, хлібороби!

Як напевне відомо багатьом аграріям, а особливо – радехівчанам, група науковців із Львівського національного аграрного університету та деяких інших університетів, під керівництвом автора цих рядків, проводила двічі, з інтервалом у 20 років (1996р., 2016р.) комплексне соціологічне опитування у в одному із сіл Радехівського району. Опитування було організоване так, щоб через опитування одного «середнього» села дізнатись думку селян про найболючіші питання економічної реформи. Воно торкалось широкої палітри питань, від загальної оцінки економічних перетворень до споживчих пріоритетів чи оцінки фермерського руху. Природно, що у деяких анкетах було вміщено питання, які стосуються землі та земельних відносин. Очевидно, що актуальність питань стосовно аграрної реформи, земельних відносин чи сільського укладу життя не зменшується.

Зокрема ми бачимо, що суспільна дискусія щодо земельної реформи, а якщо відвертіше – запуску механізму «купівлі-продажу» сільськогосподарських земель, із регулярністю маятника то загострюється, то притихає. Тісно до «земельного питання» примикає доля особистих селянських господарств на селі. Що про це думають селяни, якими є їх очікування? Тому можливо є зміст оприлюднити міркування, оцінки чи очікування самих селян з цього питання?

Спробуємо довести до читачів видання запитання/відповіді у тій послідовності, як їх сприймали самі респонденти.

Перше питання «земельного блоку» звучало «Чи має Ваша сім'я вільні кошти для участі в приватизації або купівлі землі?». В 1996 році, та й у 2016 році лише незначна кількість селян (лише відповідно 2%, 5%) стверджували, що у них є такі кошти. Але разюча більшість (аж 97% та 94%) категорично заперечили наявність доступних ресурсів для купівлі землі. У кого ж є кошти? – напевно більшість із нас знає.

Природно, що наступне запитання «Якщо дозволять продавати/купувати землю, то її придбають...» виявило значну більшу розбіжність. Переважно це, на думку селян будуть іноземці або зацікавлені громадяни (2016 р. – 28% та 24%), а ось серед односельців таких бажаючих буде вкрай мало – лише 1%. Водночас, не зважаючи на пануючі у масовій свідомості погляди, селяни все менше побоюються загрози скупку земель такими групами як: - мафіозні круги; - керівництво та представники влади; - лише багаті громадяни; - ті хто заробив гроші нечесним шляхом (падіння показників на 10-23 % пункти).

Як то кажуть «страшилки» відійшли. Однак, запитаймо себе, якщо не односельці купуватимуть землю, то що то за село буде «без землі» або із власниками, які мешкатимуть десь далеко? Чи не тому в багатьох країнах Європи тривале реальне, не «приписка», проживання в громаді є невід'ємною умовою придбання земельної ділянки. Там феномен, коли такий собі «ново-селянин» із міста прибуває в село на Лексусі/Мерседесі, й завзято поучає найманих місцевих селян (де-факто – батраків) як господарювати на немов би своїй, але відданий в оренду нуворишем землі, є просто неможливим.

Напевно не складно пояснити й відповіді опитаних на запитання щодо можливих напрямків використання власного земельного паю. Якщо 20 років тому майже 45% із них однозначно хотіли втримати цю землю у власних руках, то зараз кількість прихильників такої позиції становить лише 19%. Доволі значна група жителів (27%) охоче передала б свій земельний пай родичам або тим односельцям, яким довіряє. На здивування доволі мізерним є представництво прихильників оренди (2016р. 3%, зараз приріст лише 4%). Можливо економічна просвіта у цьому питанні є невідповідною господарським реаліям?

Слід зазначити, що чи випадково, чи в результаті своєрідної аграрної політики яка не «бачила» потреб дрібних виробників, селяни в основні масі нестримно втрачають інтерес до землі. Вони немов би не вірять у тезу, висловлену відомим економістом минувшини Вільямом Петті про те, що «земля – мати добробуту й багатства».

Цьому б дуже здивувались не лише Ольга Кобилянська, Іван Франко чи Василь Стефаник, але тисячі наших предків-хліборобів, які у давнину вбачали у землі запоруку достатку. Очевидно, що це не лише питання сільського господарства – ми бачимо як змінюється сільський уклад життя, як село повільно, але поступально, втрачаючи одні риси, набуваючи інших. Знаковим феноменом є те, що серед селян з'явилась суттєва група тих, хто хоче продати свій земельний пай (22%), або навіть повернути його державі (11%). І це ж при тому, що продаючи землю, селянин фактично втрачає її не лише для себе, але й для нащадків.

Ключовим питання опитування стосовно земельних відносин було: «Як Ви вважаєте, чи можна дозволити землю продавати-купувати?» І тут на диво прихильників ринку землі стало навіть дещо менше (1996 р. – 10%, 2016 р. – 6%). Однак, якщо б вдалось запровадити суворі правила і чіткі обмеження, то кількість прихильників стає суттєво більшою (1996 р. – 38%, 2016 р. – 35%). Однак все ж треба сказати правдиво: інтуїтивно чи на основі попереднього досвіду найбільшою є група селян які однозначно заперечують будь яку форму «купівлі-продажу» земель сільськогосподарського призначення. В 2016 році, не зважаючи на відчутну та доволі агресивну інформаційну компанію 50% твердо сказали «ні» т. з. «ринку землі».

Під час обговорення результатів нашого проекту на науково-практичному семінарі у Львівському національному аграрному університеті висловлювалась широка палітра оцінок, значна частина яких торкалась і «земельного питання». Чому селяни не стали як у сусідній Польщі чи Угорщині «господарями»? Чому існуюча соціальна політика стримує ініціативи? Навіть можна спостерігати, як поодинокі приклад цікавих господарських ініціатив стають часто лише «родзинками» на фоні економічної апатії у багатьох селах. Чи не тому черги за біометричними паспортами та візами стали своєрідними стежками у інше, щасливе життя. Але ж це матиме і уже має небажані та довготривалі наслідки. Адже ми стрімко втрачаємо населення, та ще й яке – економічно найбільш активне. Пробудити підприємництво, господарську ініціативу – ось чи не головне завдання сьогодення!

На жаль результати опитування підтвердили стійке спадання мотивації до сільськогосподарської праці. Здавалось, селянин має вбачати у ній джерело свого благополуччя й доходів, аж ні. Все більше село втрачає сільськогосподарську складову. Зростає прихильність до найманої праці – це напевно менш виснажливо й певніше в заробітках. Зрештою будь яке цивілізоване господарювання вимагає залучення коштів, а їх у селян немає.

Зокрема, майже на 15% зросла частка прихильників праці за наймом, і ще більше (-18%) скоротилась кількість тих, хто готовий поєднувати працю за наймом із веденням власного господарства. І це не дивно, бо у відповіді на інше запитання майже на 37% скоротилась кількість тих, хто вважав власне господарство важливим або єдиним джерелом доходів.

Перефразовуючи відомий фразеологізм запитаймо себе: «Хто схоче утримувати «корову» яка не даватиме «молока»? А відповідь на наступне запитання («Чи хочете Ви розширити своє домашнє господарство?») прояснює й це. Частка прихильників домашнього господарства скоротилась з 57% (1996 р.) до 21% (2016 р.)! Ось де глибока господарська проблема майбуття. А може це лиш черговий наслідок на шляху до поступового позбавлення селян почуття господаря власної землі?

Земля і т. з. «ринок землі» є на вершині суспільної дискусії. Навіть великі аграрні підприємства відчули небачене – конкурентне змагання за цей безцінний ресурс. Земелька уже зацікавила й рейдерів та різного роду вимагачів. Очевидно, що олігархічні групи, які реально формують у нас економічну політику, не миритимуться з тим, що одне із базових багатств країни ще не належить їм. Збудувавши неефективну та викривлену економіку, вони шукають способу розміщення накопиченого сумнівним способом капіталу. У бізнес – ризиковано і неефективно, у банки – також. Офшори уже не рятують. То чому б не вкласти у землю? Адже інтерес до аграрного виробництва зростає, земля – вічна. Навіть надавши її в «оренду» уже в статусі власника, можна мати чудову й практично вічну ренту.

Земля і земельне питання вимагатимуть рішень. Чи будуть вони продуманими, чи врахують потребу майбутнього? Все ж таки багато залежатиме від самих селян, їх позиції та вибору.

Мало хто знає, але два геніальних українських поети, Микола Устиянович та Іван Франко у майже забутих, але таких актуальний й донині, аналогічних за назвою віршах «Хлібороб», та ще із зовсім тотожними першими рядками, риторично запитали: «Ой хто на світі кращу долю має, як той що плугом святу землю оре...?» Ми бачимо у щоденному житті, що й зараз хлібороб живе не дуже добре. Та й орати землю він стає все рідше. Чи матимуть наші селяни, жителі села «кращу долю» – це не стільки запитання, як завдання. І ми не можемо стояти осторонь, в тому числі й у «земельному питанні».

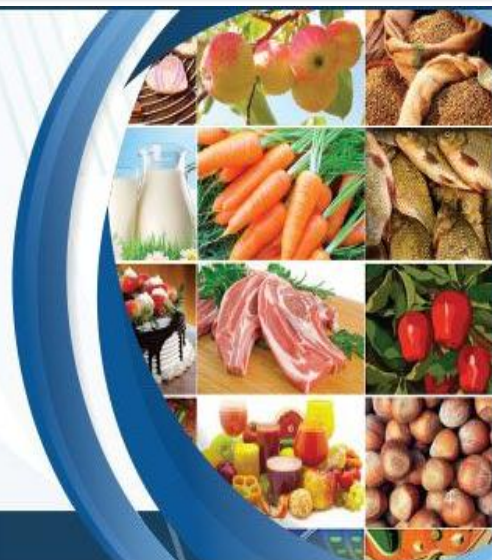
МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОДУКЦІЇ UKRAINIAN FOOD EXPO

23–24 листопада 2017, Київ, ВЦ «КиївЕкспоПлаза»

МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ ВИРОБНИКІВ ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ
З УКРАЇНСЬКИМИ ТА ІНОЗЕМНИМИ ЗАКУПІВЕЛЬНИКАМИ!

WWW.UFEXPO.COM.UA

«Мед – солодке слово чи «Життя»!

Ігор Хміль, заступник голови постійної комісії
з агропромислового розвитку Громадської
ради при Львівській облдержадміністрації

Шановні Друзі! З великим внутрішнім бажанням та під впливом об'єктивних та суб'єктивних обставин хочу сьогодні поділитися з Вами, а в майбутньому почути Ваше бачення, про сьогоднішній стан галузі бджільництва в широкому спектрі наявної проблематики та можливих кроків її вирішення. Кожен з нас має своє бачення на ці чи інші речі, чи в розрізі подій чи в розрізі продукта, предмета. Дане бачення може ґрунтуватися на власних знаннях, освіті, життєвому досвіді чи зовнішнього впливу і при цьому дуже добре коли зовнішній вплив несе позитивний зміст, будь-то певна дія, візуалізація чи просто слово. І кожен з нас, в певний період свого життя, отримує можливість вибору, а вірніше на протязі всього життя періодично має право вибору. Вибору місця проживання, вибору освіти, продуктів харчування, вибору фаху, вибору близької та коханої людини, формуванню життєвих принципів та власної поведінки. Внутрішній світ кожного з нас відображений у нашому повсякденні – в способі життя, у сприйнятті навколишнього світу, комунікації між людьми, власному баченні тих чи інших подій та поставленим цілям з відповідною метою. При цьому кожен з нас, в той чи інший період свого життя, пізнавав ось це солодке слово – мед! Його можна розглядати як мегакорисний продукт харчування, можна розглядати його структуру чи хімічний склад, культуру споживання продукту чи навіть як частину фундаменту побудови та розвитку нації – її здорового генофонду. Можливо для когось це пафосні слова, прояв тих чи інших емоцій, але на мою думку, більшість з нас розуміє користь меду та його супутніх бджолопродуктів.

Людина на протязі свого еволюційного розвитку вибудовувала під впливом тих чи інших обставин партнерські взаємовідносини, де одним з ключових, життєво важливим стало партнерство: Людина – Бджола. Боже створіння, яке маленьке за розміром, але вагомо життєво значиме для людини, при цьому наділене неймовірною працездатністю та працелюбністю. Згадаймо хоча б один з висловів: «Працює, як бджілка».

Отже, бджільництво, сьогоднішній стан його розвитку з врахуванням наявних реалій. На мою думку, його вартує розділити на три основні частини: селекційна та племінна робота, організаційна робота, додана вартість до бджолопродуктів.

Одним з стержнів, направляючим розвитку бджільництва є селекція, племінна робота. Вона формує ось цей фундамент, який дає можливість розглядати, аналізувати та впроваджувати перспективу оптимально ефективного стратегічного розвитку бджолярства в розрізі економічному та соціальному (медопродуктивність бджіл, зменшення їх агресивності...). Не кожен може брати участь в такій праці, адже це вимагає віри, великого терпіння та фанатичного, в прямому змісті цього слова, відношення. Одним з таких фанатів є Іван Доскоч (Голова Громадської організації «Об'єднання маткарів України»), який на протязі тривалого часу, на протязі десятків років займається даною справою. Перебуваючи при цьому на тих чи інших посадах, в тих чи інших державних та громадських структурах державного чи місцевого значення. І на сьогоднішній день, він також проводить активно, професійно та віддано, спільно з однодумцями та колегами роботу по виведенню, збереженню та розвитку найкращих маток для отримання ефективного та здорового потомства бджіл. З його досвіду та слів ми можемо дізнатися, що: «Історія української бджоли має майже таку історію як Україна. Наша держава стала вільною та незалежною, помалу налагоджується народне господарство і особливо аграрний сектор».

Прийшов час серйозно зайнятися і нашими українськими бджолами. Що ми маємо на сьогодні на пасіках наших пасічників. В основному це безпородні помісі. Незважаючи на нібито наявність Закону «Про бджолярство», справи далеко не втішні. Норми Закону, м'яко кажучи, не виконуються. Наявний спеціалізований науковий заклад Національний науковий центр «Інститут бджільництва імені П.І. Прокоповича», ледь «жевріє». Зв'язку з громадськістю немає, потребами пасічників не цікавиться, живе собі своїм «тихим життям». Пасічники залишилися з своїми проблемами. Придбати якісний племінний матеріал в Україні стало, практично, неможливим. На пасіках почали з'являтися невідомі до цього у нас в Україні, іноземні бджолині родоначальниці – матки. Розкручені заморські породи, помаленьку «поповзли» в Україну, адже бджола, не корова чи свиня, яку через кордон так просто не перевезти. Кілька маленьких кліточок, з «нелегалами» безперешкодно перетинають кордон і оселяються у пасічника. З цього моменту і починається «доморощена селекція». Більше того, підприємливі «спеціалісти» від пасічництва, швиденько розмножують привезений матеріал і вже поїхали по Україні ніким не досліджені, не перевірені, не випробувані породи і штами заморських бджіл. Ніхто не задумується, а що ж буде далі? 2014-2015 роки показали можливі наслідки, «падіння бджіл» по Україні сягнув до 50% наявних бджіл.

Безперечно, тут свою роль відіграли і засоби захисту рослин, які також були завезені невідомо звідки і не відомо, як застосовувалися. Маємо дуже серйозні проблеми і з ветеринарними препаратами для лікувально-профілактичних заходів на бджолах, але такої нищівної руйнації бджільництва через відсутність якісного племінного матеріалу годі було і чекати. Що ми одержали протягом останніх п'яти років? Різке зниження продуктивності місцевих популяцій бджіл,

через відсутність покращуючих селекційних доборів, відсутність якісного племінного матеріали. Зникли племінні пасіки – репродуктори, зникли матковивідні господарства, відходять у вічність старші досвідчені пасічники і на їх місце немає кваліфікованих молодих спеціалістів в галузі бджолярства з питань селекції. Кафедру бджолярства у аграрному виші на Львівщині ліквідовують (переводять у відділення), зникає також фінансування для підтримки бджолярів

у бюджетах держави різних рівнів. Добиває галузь помісь місцевих бджіл з трутнями від маток завезених з за кордону. На пасіках з'являються такі «екзоти», які походять від бакфастських бджіл, італійських, анатолійських, кавказьких і т.д. Практично «бракує» лише африканських. Все було б добре, якби ці помісі не погіршували місцеві популяції бджіл, а трапляється саме так. В один з районів було завезено чудові дві матки бакфаста, які самі по собі, дуже якісні *багатоступеневі гібриди*, які в своїх генах несуть кілька популяцій бджіл, але які не придатні до наших умов існування. Більше того, через особливості бджіл при спаровуванні відшукувати пари далеко віддалених генетично партнерів, більшість маток спаровувалися з трутнями, що народилися від тих завезених маток. За два роки в окрузі льоту цих помісей бджоли стали агресивними та малопродуктивними. Ще один приклад: Завезені італійські матки, дали дочок, які відзначилися нездатністю переносити наші зими і більшість не змогли дожити до весни, а ті що вижили були вражені нозематозом. Нічого нового не сталося, нам, старшому поколінню маткарів та науковців галузі бджолярства відомо про такі наслідки. Все це вже було при «советах». Насильно завозилися кавказькі бджоли, які не могли вижити в умовах Західної України, але вони і ті хто їх насильно примусив їх завозити, зробили свою чорну справу для нашого пасічництва. Деякі наші пасічники повторюють ті самі помилки.

Немає нічого кращого за місцеві популяції аборигенних бджіл. Мушу признати, вже немає багато відомих ліній карпатських бджіл, але на щастя, ще збереглися пасіки чистопородних бджіл, і з ними ми розпочали селекційну роботу. Не все легко та просто.

Щоб наші бджоли стали якісними і конкурентоспроможними на ринку, необхідно створити якісну бджолу. Для цього необхідно створювати пасіки репродуктори та племінні пасіки, забезпечити охоронні території навколо таких пасік. Без державної підтримки, руками одних аматорів та активістів, це не просто. Сьогодні на Львівщині рахується лише одна племінна пасіка, про існування якої, широкому загалу пасічників навіть не відомо. Без усвідомлення нас всіх, того що ми маємо і що робимо, неможливо одержати хороших медоносних та лагідних бджіл.

Наш регіон, ще з давніх часів славився якісними карпатськими бджолами, ми продавали тисячі сімей бджіл по всьому «союзи», і це все було завдяки наявності якісної місцевої популяції карпатських бджіл. Ми мусимо у себе на Львівщині, в кожному районі, створити пасіки репродуктори та племінні пасіки, які будуть забезпечувати відновлення якісних пасік по всій території області. Необхідно відновити наукове забезпечення галузі, забезпечити належний ветеринарний догляд. Потрібна дієва регіональна програма розвитку галузі бджолярства.

З діючого Закону України «Про бджільництво» (в який періодично вносилися зміни) ми бачимо *чітке визначення значення терміну бджільництва як галузі сільськогосподарського виробництва, основою функціонування якої є розведення, утримання та використання бджіл для запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення і підвищення їх урожайності, виробництво харчових продуктів і сировини для промисловості.* В цьому визначенні і на поверхневому рівні і в глибинному змісті слова ми бачимо багатогранність, ефективність, потребу та певну залежність кожного з нас від стану галузі бджільництва в цілому. Ми бачимо взаємозв'язок між племінною бджолою, її утриманням та використанням з однієї сторони та урожайністю (гречка, соняшник, ягідництво), якістю продуктів бджільництва (мед, пилок, маточне молочко, прополіс, перга, віск, бджолина отрута) з другої сторони. При цьому одне і друге безпосередньо залежить від стану навколишнього середовища (грунт, повітря, вода). Що в свою чергу має основу – людський фактор...

Отже, гостро актуальним сьогодні і в майбутньому є взаємовідносини власників та користувачів сільськогосподарськими землями (великі агровиробники – холдинги, фермери, орендарі та орендодавці, фізичні особи) та «сім'ї» пасічників (пасічники індивідуали, громадські об'єднання пасічників, спілчанські об'єднання...). Де Держава Україна, в розрізі Законодавства України, міжнародних Договорів та міжнародного законодавства, діяльності спеціалізованих інституцій, державних органів та установ, з відповідним фахово підготовленим і фанатично відданим людським ресурсом патронує, коригує та спільно досягає оптимально ефективного результату. Зі своєї сторони можемо відмітити, що на Львівщині є бажання та можливості вище сказаних сторін, при плідній підтримці та сприянні, в рамках чинного Законодавства України, органами державної влади та органами місцевого самоврядування досягти такого результату. На території Львівської області, практично в кожному селі – де сильніше, де трішки слабше, давно сформувалося пасічництво зі своїми яскравими представниками. Вони долаючи труднощі (законодавчі, організаційні, фінансові) продовжують справу своїх дідів та прадідів, які в свою чергу також продовжували справу своїх прадідів, хоча кожне покоління має і чудових людей, які в різному віці розпочинають вперше в своєму роді пасічникувати (можливо Боже призначення, генетика чи можливо обставини). На протязі останніх років вже бачимо позитивні результати досягнень (однозначно що не максимальні, але все ж), що стосується внесення добрив та застосування засобів захисту рослин у

сільському та лісовому господарстві – з ініціативи пасічників та при підтримці Департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації було сформовано, виготовлено та інформаційно донесено (в розрізі районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб та пасічників) пам'ятку про дотримання чинного Законодавства України при проведенні польових робіт сільгоспвиробниками і про запобігання нанесення шкоди бджолам. Будь-який керівник того чи іншого рівня юридичної особи, яка проводить свою діяльність на тій чи іншій території, має бути свідомим та відповідальним за всі звої організаційні та виконавчі рішення, в тому числі і ці які можуть нести шкоду навколишньому середовищу, наслідком чого може стати захворювання та вимирання бджіл. Крім того, вміло та якісно виготовлене техніко-економічне обґрунтування, обґрунтує необхідність взаємовигідного партнерства між агровиробником та пасічником – ріст урожайності, екологічність продукту та відповідно отриманий мед з можливістю досягнення певної доданої вартості до первинного продукту.

До раніше сказаного, хочу додати, що станом на сьогоднішній день на Львівщині проходять процеси об'єднання всіх громадських організацій (як колективних членів), які основною метою мають розвиток бджільництва та покращення пасічництва з відповідним законодавчим захистом своїх членів, в одну Спільку – Громадську Спільку «Пасічників Львівщини».

Спілька спільно з органами державної влади, відповідними інституціями та організаціями, відповідальними за ці чи інші напрямки, органами місцевого самоврядування, експертним середовищем буде на обласному та Всеукраїнському рівні стратегічно, саме стратегічно, розвивати галузь бджільництва з впровадження інноваційних заходів та методів ведення бджільництва, для захисту, розвитку та збереження бджіл від бездумного, безгосподарного використання власниками та орендарями земельних ділянок, максимально оптимального та ефективного збільшення доданої вартості до продуктів бджільництва. Маючи розгалужену в області, сильну матеріально-технічну базу та кваліфікованих фахівців, при цьому з забезпеченням виплати заробітної плати та комунальних платежів з обласного бюджету, Головне управління Держпродспоживслужби у Львівській області спільно з організаціями пасічників в тісній співпраці, з дотриманням чинного Законодавства України та відповідних міжнародних Договорів, має потенціал в досягненні поставлених цілей. Де першочерговими має бути поінформованість всього населення про можливість отримання тих чи інших послуг (що безкоштовно – є наслідком посадових обов'язків, чинного Законодавства України, нормативних документів та Податкового кодексу, а що на платній основі і в яких випадках), а також про необхідність та культуру споживання меду та продуктів бджільництва.

Для пасічників є важливим фактор профілактики, лікування і в першу чергу профілактики, з застосуванням органічних засобів, від захворювання бджіл та додана вартість продуктів бджільництва. Дана проблематика, в розрізі засобів захисту, співпраці з агровиробниками різної форми власності, проблеми наявності та розширення посівів та насаджень медоносів та доданої вартості продуктів бджільництва з відповідною якістю була піднята на Міжнародному економічному Форумі, в форматі запитань – відповідей до Голови Держпродспоживслужби України Володимира Лапи. Він визнав певну проблематику на законодавчому та фінансовому рівні, над якою проводиться аналіз та визначаються першочергові заходи. При цьому звернув увагу всіх присутніх, що на місцях певні проблеми реально вирішити і потрібно їх вирішувати без безпосереднього звернення до центральних органів влади (маючи на увазі взаємовідносини агровиробників з пасічниками при використанні сільськогосподарських угідь).

Важливим фактором, як отриманим результатом, є якісний та кількісний склад отриманого продукту бджільництва – меду та доданої вартості продуктів бджільництва. Однозначно, що силою заставити себе займатися пасічництвом не можна, і тому кожен пасічник маючи хобі – пасічництво, в тій чи іншій мірі являючись фанатом даної справи, свідомий того що його праця має приносити результат, як для нього так і для родини. Але особливо гірко усвідомлювати те, що загалом у суспільстві призабуте під дією тих чи інших чинників, необхідність споживання меду та інших продуктів бджільництва, а також культура споживання цього. Зрозуміло, що «ринок» диктує певні «зштовхування»: мед-цукор, горілка-медівка, де на першому місці є фінансова складова, але крім коштів, не забуваймо про здоров'я своє та майбутніх поколінь, інтелект, мораль. Тому і мені і всім нам є над чим аналізувати та працювати. Необхідно підтримувати засоби масової інформації (в першу чергу пресу та інтернет-ресурси) в візуалізації інформації про культуру споживання меду та продуктів бджільництва, при цьому і на державному рівні і на місцевому, в тому числі об'єднаннями пасічників, за допомогою виділення та залучення коштів. Але на завершення хочу ще раз наголосити, що Україна по експорту меду займає перше місце в Європі, а третє в світі (експортовано за перші півроку 29 тис. 200 тонн, – повністю вичерпано квоти безмитних поставок в ЄС).

А можливості експорту в сьогоднішні ще більші, Потрібно щоб Держава спільно з пасічниками розробила та втілила в життя проект з розвитку бджолярства з отриманням мегадосягнень в економічному та соціальному плані на внутрішньому ринку так і на зовнішніх – експортних ринках. З найкращими побажаннями добра, здоров'я, щастя та продуктів бджільництва на столі.

Інвестиційно-інноваційні засади відтворення сільськогосподарських земель у фермерських господарствах Івано-Франківщини

Михайло Щурик, доктор економічних наук, професор, Академік УАН, Університет Короля Данила

Традиційні процеси в аграрному секторі економіки, що зумовлені аграрною та земельною реформою в Україні, засвідчили, що успішний розвиток сільського господарства значною мірою залежить від діяльності сільськогосподарських підприємств. В їх складі, як засвідчують дані офіційної статистики, ключова роль належить фермерським господарствам, які в Івано-Франківській області нині є найбільш чисельною групою сільгосппідприємств. На кінець 2015р. кількість сільськогосподарських підприємств в аграрному секторі становила 657 одиниць, в т. ч. фермерські господарства 445, що становить майже 70%. Порівняно з 2011р. кількість фермерських господарств збільшилася на 31 одиницю.

Дослідження і ретроспективний аналіз засвідчують, що за фермерством залишається майбутнє в формах розвитку сільськогосподарських підприємств. Позитивна динаміка фермерських господарств характеризується не лише їх кількістю, а й іншими показниками. В їх складі чільне місце займає величина площ сільськогосподарських угідь, обсягів виробництва рослинницької й тваринницької продукції, чисельність працюючих фінансово-економічні результати господарювання тощо (табл.1).

Таблиця 1

Динаміка основних показників діяльності фермерських господарств у Івано-Франківській області (на кінець року)

	2011	2012	2013	2014	2015
Кількість фермерських господарств, одиниць	414	415	445	444	445
Площа сільськогосподарських угідь, тис. га	24.1	26.5	27.7	28.0	28.0
Площа ріллі, тис. га	23.0	25.3	26.2	26.4	26.4
Чисельність працівників, осіб	1150	1031	953	885	940
Виробництво сільськогосподарської продукції (у постійних цінах 2010 р.), млн. грн.	-	-	151.9	188.0	169.9
Прибуток, збиток (-), відсотків	-	-	12.7	50.1	113.2
Рівень рентабельності, збитковості (-), відсотків	-	-	10.3	30.6	38.9

Наведені в табл. 1 дані свідчать, що фермерські господарства Івано-Франківщини протягом п'яти років успішно забезпечують виробничу й фінансово-економічну діяльність. Втім, оцінювати однозначно позитивно функціонування фермерських господарств не можна, оскільки за «справними» цифрами часто скриваються недоліки, невикористані можливості тощо. Ми далекі від думки, що найбільш чисельна група сільськогосподарських підприємств вичерпала можливості свого розвитку не лише за аналізований період, а й на перспективу. Дослідження засвідчують, що фермерство нині ще не одержало достатнього розвитку на Івано-Франківщині, про що переконливо засвідчують дані Головного управління державної статистики в області. Зокрема, частина виробництва основних сільськогосподарських культур у 2015 році становила, %:

- зернові та зернобобові - 12.7
- цукрові буряки - 6.0
- соя - 16.2
- ріпак - 16.4
- картопля - 0.6
- овочі - 3.1

Ще меншою була питома вага тваринницької продукції фермерських господарств, зокрема:

- м'ясо у забійні вазі - 2.3
- молоко - 1.7
- яйця - 0.4
- вовна - 3.0
- мед - 0.2

Звісно, що результати господарювання фермерів Івано-Франківщини, судячи з приведених статистичних даних, не є достатніми та не засвідчують про ключову роль та титульне місце в сільськогосподарському виробництві.

Аналіз засвідчує, що причин, які унеможливають успішну діяльність фермерів Івано-Франківської області, є багато. Кожна із них потребує предметних наукових досліджень та адекватної оцінки. Передусім це стосується структури виробництва продукції фермерських господарств, яка, на наше тверде переконання, нині залишається деструктивною. В 2015р. питома вага рослинницької продукції фермерів складала 90,7%, натомість продукція тваринницької галузі становила лише 9,3%. Така асиметричність призвела до зменшення питомої ваги органічних добрив, внесених фермерами під посівні площі (табл. 2).

Таблиця 2

Внесення добрив фермерськими господарствами під сільськогосподарські культури

	2005	2010	2013	2014	2015
Мінеральні добрива					
Усього внесено в поживних речовинах, ц	6684	6504	28910	29760	28566
Внесено у поживних речовинах на 1га посівної площі, ц	1.0	0.8	1.3	1.4	1.3
Органічні добрива					
Усього внесено, т	4432	5174	11329	16065	9749
Внесено на 1 га посівної площі, т	10.2	10.6	0.5	0.7	0.5

Дані, наведені в табл. 2, дають можливість стверджувати, що фермерами практикується переважне внесення мінеральних речовин, по котрих спостерігається позитивна динаміка. Натомість обсяги органічних добрив щорічно зменшуються. Такі перекоси спричиняють до надмірного посилення процесів мінералізації та зменшення питомої ваги гумусу в ґрунті.

Якісний склад земель, які знаходяться в підпорядкуванні фермерських господарств, засвідчує про потребу збільшення частини внесених органічних добрив. Якщо раніше, згідно науково-обґрунтованих норм, вносилося у розрахунок на 1га посівної площі у середньому 10-12ц, то нині цей показник має становити не менше 40 т/га.

Вирішення означеної проблеми потребує диверсифікації сільськогосподарської діяльності фермерів, поєднавши одночасний розвиток рослинницької і тваринницької сфери. Остання, як відомо, продукує органічні добрива – гній.

Налагодження сучасного сільськогосподарського виробництва фермерськими господарствами Івано-Франківської області в умовах сьогодення та на перспективу стане можливою завдяки формуванню якісно нових засад відтворення земель. Йдеться про розробку та запровадження інвестиційно-інноваційної моделі в процеси, пов'язані з використанням, збереженням, поліпшенням й охороною земель. Досвід і практика господарювання фермерів у багатьох європейських країнах засвідчує, що організація сучасного відтворювального процесу досягається ними завдяки інвестуванню та запровадженню новітніх досягнень науки й техніки, передових технологій.

Ключем до вирішення проблем сучасної організації відтворювального процесу є інвестиції, інвестування коштів для потреб їх збереження, поліпшення та охорони. Втім, як засвідчує офіційна статистика, капітальні інвестиції, що освоєні фермерськими господарствами, мають зовсім інше цільове призначення (табл.3).

Таблиця 3

**Капітальні інвестиції, освоєні фермерськими господарствами
Івано-Франківської області, тис. грн.**

	2013	2014	2015
Усього	17349	24517	56700
Інвестиції у матеріальні активи	17349	24517	5640
Житлові будівлі	-	-	-
Нежитлові будівлі	-	-	-
Інженерні споруди	-	3276	-
Машини, обладнання, інвентар	-	-	-
Транспортні засоби	9275	11482	33829

Таким чином, капітальне інвестування земель фермерськими господарствами впродовж 3-х років не здійснювалось взагалі. Це при тому, що земля є, була і залишається головним титульним природним ресурсом, завдяки котрому вирішуються не тільки економічні, а й соціальні, екологічні та інші суттєво важливі завдання.

Дослідження засвідчують, що ігнорування потребами вкладання інвестицій у землю фермерами спричинено двома факторами: відсутністю інвестиційних ресурсів та низьким рівнем усвідомленості суб'єктами господарювання того, що природна родючість з часом стає меншою, вичерпною, недовготривалою. Ці та інші особливості земель АПК потребують обов'язкового залучення у відтворювальний процес фінансових ресурсів, інвестицій.

Невизначеність, недооцінка потреби інвестування земельних ресурсів фермерськими господарствами потребує аналізу. Мова йде про дослідження внутрішніх і зовнішніх фінансових потоків, котрі формуються самими господарствами, а також кошти, що генеруються державою та зовнішніми інвесторами. Аналіз засвідчує, що інвестування процесу відтворення сільськогосподарських земель у дослідженому регіоні здійснюється за рахунок прибутків фермерів.

Втім обсяги інвестування за рахунок власних прибутків не є достатніми для розв'язання завдань поліпшення та збереження родючості ґрунтів, які знаходяться у підпорядкуванні фермерів.

Нині на наше глибоке переконання в аграрному секторі Івано-Франківщини продовжує існувати розрив у відносинах між державою і абсолютною більшістю фермерських господарств, які стосуються предметності інвестування.

Запровадження сучасних інвестиційно-інноваційних засад, спрямованих на раціональне (бережливе) використання, збереження, поліпшення та охорону земельних площ фермерів потребує обов'язкового дослідження складу ґрунтів, інвентаризації земель. Проведення дослідницьких робіт ґрунтів, на наше переконання має стати першим кроком на шляху імплементації інвестиційно-інноваційної моделі організації відтворення земельних площ не лише фермерів, а й усіх сільгосппідприємств. Така необхідність пояснюється тим, що в регіоні майже 50 років не проводили суцільне дослідження стану ґрунтів. Результати дослідження стануть своєрідним діагнозом земельного аграрного фонду Івано-Франківщини. До речі, в абсолютній більшості країн ЄС операції із землею розпочинають, попередньо дослідивши склад ґрунтів на предмет залучення земельної ділянки в сільськогосподарський обіг.

Зазначимо, що проведення інвентаризації земельних угідь фермерських господарств, дослідження складу хімічного, біологічного, фізичного й агрономічного складу ґрунтів потребуватиме лівової частки інвестицій. Без інвестування пропонованих заходів дослідження земельного фонду АПК на предмет його придатності для вирощування сільськогосподарських культур, цільового призначення земельної ділянки (консервації, вилучення з сільськогосподарського обігу взагалі), стану екології, рівня засміченості й забрудненості не представляється можливим.

Наступним важливим кроком на шляху запровадження новітніх засад відтворення сільськогосподарських земель фермерських господарств Івано-Франківщини повинно стати проведення заходів по оптимізації земельного фонду. Дослідження засвідчують, що значна частина нинішнього складу фермерів не в змозі фінансово, організаційно, професійно, на засадах імплементації новітніх досягнень науки і техніки забезпечити високоефективне, екологічно безпечне відтворення належних їм земельних угідь. Тому нині в регіоні нагальним є завдання перегляду складу фермерів. Такі пропозиції базуються на моніторингу використання земельного фонду фермерами Івано-Франківщини. Йдеться про те, що окремі з них організовують ведення земельного господарства на патріархальних засадах, без використання науково-обґрунтованих норм внесення мінеральних добрив, гербіцидів, без запровадження сучасних технологій.

Складність полягає також у тому, що в абсолютній більшості господарств не сформовано сучасної матеріально-технічної бази, а її власники часто не мають елементарних професійних знань щодо сучасних технологій. В кінцевому рахунку результативність використання земельного фонду в значній частині фермерів є збитковою і нерентабельною. До уваги слід прийняти і те, що в окремих фермерських господарствах сільськогосподарські угіддя не використовуються взагалі. Ці та інші деструктиви відтворення сільськогосподарських земель засвідчують про потребу перегляду складу фермерів регіону.

Земля, як відомо, є однією з найцінніших складових національного господарства. Тому вона має використовуватись відповідно до цільового призначення. Приватне землеволодіння або оренда сільськогосподарських угідь не можуть і не повинні слугувати панацеєю недоторканності до неї суспільства, якщо фермер не зміг і не зможе використовувати належний йому земельний фонд відповідно до законів онтології та суспільних потреб.

Упорядкування, оптимізація кількості й складу фермерських господарств, як засвідчують наші дослідження, буде процесом, який потребуватиме адекватного фінансування, компенсації збитків і витрат. Однак іншого не дано, оскільки реальна імплементація інноваційних засад відтворення сільськогосподарських угідь потребує передусім адекватного кадрового забезпечення.

Наступним важливим, ключовим кроком на шляху запровадження інвестиційно-інноваційних засад відтворення земельних ресурсів у фермерських господарствах Івано-Франківської області вважаємо фінансове забезпечення цього процесу. При цьому головним інвестором фінансування земель сільськогосподарського призначення має бути держава та її представницькі органи на місцях. Згідно Законів чинної Конституції України держава слугує гарантом збереження та охорони природно-ресурсного потенціалу країни, включаючи сільськогосподарські угіддя.

Дослідження засвідчують, що донині функціональні обов'язки державні структури не виконують у достатньому обсязі. Аграрний сектор, особливо його головна продуктивна сила – земля, продовжують фінансуватись за залишковим принципом.

Складність полягає також у тому, що державне фінансове стимулювання тісно прив'язане до обсягів виробництва й реалізації сільськогосподарської продукції. Більше того, фермери не в змозі нині конкурувати з сучасними, добре організованими й забезпеченими технічно, технологічно, фінансово великими сільськогосподарськими підприємствами.

Слід відзначити те, що в Україні донині недосконалими залишаються засади фінансування потреб розвитку фермерських господарств. Інвестування зазначених формувань носить, як правило, спонтанний рефлексорний, непрогнозований характер. Саме цим пояснюється слабкість у розвитку фермерських господарств у Івано-Франківській області.

Вирішити проблему, на наше переконання, можна завдяки проведенню реформ по децентралізації економічного розвитку, завдяки переходу багатьох владних повноважень до компетенції громад. Передусім це стосується запровадження нових засад і критеріїв інвестування земель, які знаходяться у власності й оренді фермерських господарств. Саме громадам слід надати право визначати напрями й обсяги фінансування земельного фонду, що знаходиться в межах територіальної громади.

Корисним є такий досвід організації розвитку фермерських господарств у багатьох країнах ЄС. У більшості із них розвитком фермерів опікуються Аграрні палати, а не департаменти аграрної політики, які безпосередньо підпорядковуються обласним державним адміністраціям та виконують їх вказівки. Нині, на наше переконання, функціонування означених управлінських структур на Івано-Франківщині гальмує та не сприяє успішному використанню, поліпшенню та охороні земельних ресурсів фермерськими господарствами. Слаба організація забезпечується департаментом в процесі залучення інвестицій та імплементації новітніх технологій, пов'язаних із відтворенням земельних угідь фермерських господарств. На нашу думку обласні, районні департаменти аграрної політики нині виконують роль адміністративної «прокладки», котра була створена та штучно «перенесена» із колишньої адміністративної системи господарювання на засади ринкової економіки.

Зважаючи на досвід успішного функціонування управлінських аграрних структур (Аграрні палати) у Львівській, Запорізькій і Вінницькій областях, пропонуємо створити адекватні органи на Івано-Франківщині. Дослідження засвідчують, що створення Аграрних палат та вирішення ними завдань залучення інвестицій, запровадження в процеси відтворення земельних ресурсів новітніх досягнень науки і техніки у Львівській, Закарпатській та інших областях України значно краще відповідає запитам фермерських господарств, господарств населення, інших малих і середніх сільськогосподарських підприємств. До речі, Аграрні палати у вітчизняному аграрному секторі є громадськими управлінськими структурами, котрі самостійно приймають рішення, що стосуються організації розвитку фермерських господарств і залучення для потреб їх розвитку не лише власних, а й зовнішніх інвестиційних ресурсів. Крім того, що особливо важливо, засади їх функціонування спрямовуються не на виснажливе використання земель, а на збереження й охорону ґрунтів, поліпшення екології.

FRESH BUSINESS EXPO

5-7.12.2017

**МВЦ, КИЇВ | МВЦ, КИЕВ | ІЕС, КІЕВ
УКРАЇНА | УКРАИНА | UKRAINE**

www.freshbusiness-expo.com

ВІСНИК АГРОФОРУМ

Що дасть закон про аграрних дорадників

Олександр Шкурла, член групи стратегічних радників з підтримки реформ в Україні

Сільське господарство виступає сьогодні як потужний двигун розвитку економіки України, досягаючи 12% ВВП, і це далеко не межа.

У вас є величезний природний потенціал чорнозему, придатний клімат і доступність водних ресурсів. Якщо зняти багато лімітуючих факторів і дати можливість повномасштабного розвитку сільського господарства, за умови дотримання принципів сталого розвитку, Україна дійсно зможе вийти на світовий рівень по багатьом категоріям цієї галузі.

І тут крім відкриття ринку землі та надання дешевого фінансування – потрібні знання. Необхідно повертати знання роботи на землі, повагу до землі, особливо у ставленні до молодшої генерації, так як через колективізації і ліквідації «куркулів» в недалекому минулому зв'язок генерацій був перерваний.

Закон Про сільськогосподарську дорадчу діяльність був прийнятий в Україні ще в 2004 році. Державне фінансування цього напрямку досягло вершини в 2006 році в обсязі 12 млн грн, до 2011 року впало до 5 млн грн і, починаючи з 2013 року фінансування з державного бюджету припинилося. І це незважаючи на те, що згідно із законом на фінансування консультаційних служб повинно йти не менше 5% від державних програм з розвитку сільського господарства та сільської місцевості.

В даний час сільськогосподарські дорадчі служби існують тільки за рахунок підтримки місцевої влади або проектів технічної допомоги міжнародних донорів. Всього в Україні зареєстровано 76 консультаційних служб, але тільки 10 з них мають дійсний сертифікат.

І тут виникає питання: Чи потрібно взагалі за державні гроші фінансувати сільськогосподарські консультаційні центри?

При спілкуванні з фермерами виходить так: одні кажуть, що їм сільгоспконсультанти не потрібні, тому що вони знають менше, ніж самі фермери. Цю думку можна зрозуміти, враховуючи чисто теоретичну систему освіти радників. Інші аграрії визнають позитивний досвід спілкування з консультаційною службою, особливо в організаційних, економічних, маркетингових питаннях при запуску сільськогосподарської діяльності.

Друге питання стосується самого Закону про сільськогосподарську консультаційну діяльність і його недосконалість та бюрократизованість. Закон обмежує коло суб'єктів, які можуть стати консультантами.

Це можуть бути тільки юридичні особи, незважаючи на те, що таке обмеження суперечить положенням законодавства про рівні права і можливості для всіх суб'єктів господарської діяльності.

Поділ консультантів на «радник» і «експерт-дорадник» зайве. Закон впроваджує кількісні обмеження (мінімум три «радника», які пройшли реєстрацію і внесені до реєстру), замість того, щоб забезпечити якість консультаційної служби. Фермеру ж все одно, скільки «дорадників» працює в консультаційній службі – 10 чи 1, йому важливо отримати відповідь на своє питання.

І тут виникає третє питання: як забезпечити якість послуг консультаційних служб?

Навчання «дорадників» і «експертів-дорадників» в вищих навчальних закладах без практичного досвіду – не має сенсу. В Європі, де консультаційні служби працюють вже багато років, спостерігається перехід на приватну комерційну базу при можливій підтримці державними програмами. У Великій Британії консультаційна служба трансформувалася в комерційну. В Австрії та Франції вона працює при Аграрних палатах, які об'єднують сільгоспвиробників. У Німеччині консультаційні служби змішані: державні, приватні і при Аграрних палатах. І такий похід більш логічний.

Найпростіший спосіб довести якість послуги – наявність попиту, коли споживач послуги готовий за неї заплатити. Тут варто подумати над тим, що більше гарантує якість послуги: надання сертифікату та юридична форма постачальника або поява реального попиту на послугу. В Україні в період нарощування обсягів сільського господарства і підвищення його ефективності і стійкості варто подумати над комбінованим фінансуванням консультаційних служб за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, часткового надання платних послуг нижче ринкового рівня і по можливості донорських проєктів.

Професійна робота консультаційних служб в Україні може стати одним із драйверів виконання завдання урядової Концепції, яка була прийнята 13 вересня 2017 року: підвищення кількості фермерських господарств мінімум на 10% (близько 3600 господарств) до 2020 року.

Міністерство аграрної політики та продовольства України має намір використовувати мережу консультаційних служб також для інформування аграріїв про програми державної підтримки сільського господарства.

Консультаційні служби можуть бути затребувані в період після запуску ринку землі та бажаної трансформації «особистих селянських господарств» в сімейні ферми. Консультаційні служби також можуть допомагати в організації сільськогосподарських кооперативів, при впровадженні сільськогосподарської науки.

З огляду на екологічні виклики, виконання вимог політики зі зміни клімату, розвиток органічного виробництва – роль сільськогосподарських консультаційних центрів може і повинна збільшуватися. Але тут важливо, щоб центри були дійсно професійні, володіли практичними знаннями, досвідом і новими технологіями. В іншому випадку вони просто будуть нікому не потрібні.

Джерело: www.nv.ua

Особисті селянські господарства та їх роль в аграрному виробництві Радехівщини

Анатолій Близнюк, уповноважений Львівської Аграрної палати в Радехівському районі

На всіх етапах становлення та розвитку економіки України в сільському господарстві функціонує приватний сектор, який представлений особистими селянськими господарствами (ОСГ). Домогосподарства на селі у 2016 році забезпечили виробництво 63 % валової продукції сільського господарства у порівнянних цінах 2010 року.

Сектор ОСГ є джерелом підтримки добробуту для селян і багатьох мешканців міст. В в нинішніх складних економічних умовах при зростання безробіття) серед селян ОСГ стали основною сферою зайнятості та важливим джерелом забезпечення продовольчої безпеки. Саме члени ОСГ є найбільшими учасниками дохідної частини, зокрема, по сплаті ПДВ, інших податків і зборів у сільській місцевості.

Для ведення ОСГ в Радехівському районі Львівщини використовуються земельні ділянки площею до 2,0 га. В частині ОСГ розмір ділянок збільшився при одержанні в натурі (на місцевості) земельної ділянки (паю).

Середній розмір площі землі домогосподарств на Радехівщині становить 1,83 га. Середній загальний розмір земельних часток паїв та орендованих земельних часток паїв та орендованих ділянок у загальній площі землі домогосподарств становить 1,26 га. Саме за рахунок часток-паїв та орендованих ділянок має місце значне диференціація домогосподарств за площами землі. Близько 23 % ОСГ в районі мають площі землі до 0,5 га, тобто фактично є підсобними. Майже 77% земельних ділянок домогосподарств перебувають не в єдиному масиві, а середня віддаленість земельних ділянок від дому до 1,3 км. Структура сільськогосподарських угідь у домогосподарствах Радехівського району за їхнім фактичним використанням має такий вигляд: рілля – 74,8 %, сіножаті – 11,2 %, пасовища – 9,4 %, багаторічні насадження – 1,2 %.

У структурі посівних площ в ОСГ району 68% займають зернові та зернобобові культури, 22% картопля. Частка ріллі, що не була зайнята під урожаєм 2017 року становила близько 20 %. Лише 35 % домогосподарств Радехівського району мають техніку

Частка домогосподарств, що утримують будь-який вид худоби та птиці, в 2017 році становила 67,4 %. Якщо порівняти з 2005 роком, то відбувається зменшення цього показника. Відзначимо, що у 2017 році лише 65 людей утримують чотири і більше молочних корів.

Таблиця 1

Питома вага господарств населення Радеківського району в загальному виробництві продукції сільського господарствах по роках, %

Показник	1990	2000	2005	2010	2016
Продукція сільського господарства	33,4	41,2	90,9	78,3	80,1
Продукція рослинництва	31,3	39,1	44,1	60,3	62,2
Зернові культури	14,6	43,3	78,6	46,1	45,1
Картопля	58,5	99,5	99,8	99,7	99,7
Овочі	81,1	95,8	100	99,1	99,1
Продукція тваринництва			55,9	39,7	37,8
М'ясо (у забійній вазі)	38,2	84,2	96,6	87,9	88,8
Молоко	45,2	88,3	95,1	94,6	96,4

Дані наведені в таблиці 1 дають підстави констатувати, що господарства населення, які у 2000 році забезпечували виробництво майже 41% валової продукції сільського господарства району, проти 80% % у 2016 році. Аграрні домогосподарства Радеківщини району нині є провідними виробниками картоплі, овочів, ягід, та тваринницької продукції – молока та м'яса.

Важливо створити передумови на національному рівні і стимули, які б сприяли їх переходу в малі підприємницькі структури (ПП, ФОП, фермерські господарства).

Сьогоднішній стан на селі, зокрема масовий виїзд жителів сільських територій на заробітки, є вагомою перепорою на шляху до економічного відродження українського села. Водночас, приємно відмітити і те, що зростає кількість охочих серед сільської молоді Радеківщини, які хотіли б започаткувати свій бізнес саме в аграрному секторі. Проте їх стримують відсутність початкового капіталу, можливість одержати кредит на вигідних умовах та інші негативні фактори.

Управління ресурсним потенціалом територій є важливою передумою для підвищення рівня зайнятості і добробуту сільких жителів. Про багаторічний досвід успішного управління нашому виданню розповіла голова гаївської сільської ради Бродівського району Львівщини Віра Пушка.

Ефективне використання ресурсного потенціалу громади – запорука добробуту сільських територій – Віра Пушка

- Доброго дня, Віра Євгенівна. Розкажіть будь-ласка про очолювану Вами сільську раду?

- В.П.: Наша сільська рада, що знаходиться неподалік від міста Броди, утворена в 1939 році і до її складу на даний час входить чотири села – Гаї, Гаї-Дітковецькі, Гаї-Смоленські та Дітківці загальною площею 5 тис га і в якій проживає 2250 жителів. Сама я теж народилася на Бродщині і весь час тут і працюю – починаючи від простої працівниці колишнього колгоспу «Прогрес» до голови сільської ради з 2006 року. Ми ефективно співпрацюємо з усіма 16 депутатами нашої сільської ради для вирішення всіх актуальних проблем громади, зокрема активно примаємо участь в обласних конкурсах мікропроектів. Участь в обласному конкурсі мікропроектів, як правило, вимагає дофінансування його реалізації з боку сільської ради. Саме тому ми зацікавлені ефективно використовувати ресурсний потенціал села з метою швидшої реалізації більш масштабних розвиткових проектів соціальної інфраструктури. Нещодавно ми встановили вуличне освітлення, що працює від сонячних батарей, у селі Дітківці. В цьому році дофінансовуємо на 200 тис грн купівлю шкільного автобусу для потреб школярів, що проживають в різних населених пунктах сільської ради.

- Охарактеризуйте детальніше Ваш досвід ефективного управління земельними ресурсами?

- В.П.: Більшість землі в нашій сільській раді розпайовано і вона належить 904 пайовикам. На території сільської ради на даний час працює три агроформування – два великих ТОВ «Прогрес-Плюс» і ТОВ «Гаї Галичини», а також невелике СТОВ «Кринички». Наша сільська рада вже давно здійснила внутрішню інвентаризацію земель на території, і визначили всіх власників, приблизно протягом трьох місяців інтенсивної роботи. Оскільки конкуренція агроформувань за оренду землі на території сільської ради була досить висока, то жителі мали змогу обирати з ким вигідніше укласти відповідний договір з надання в оренду їх земельних паїв.

У випадку смерті власників земля використовується лише згідно договору на управління спадщиною, а орендна плата надходить на спеціальний рахунок протягом всього періоду користування ділянкою, який відкритий нашою сільською радою. Після того, як нові власники належно оформлюють документи на спадщину – земельні паї, вони одержують належну їм орендну плату в повному обсязі. В даному випадку ми чітко дотримуємося вимог законодавства, і нещодавно на спеціальній нараді 11 жовтня цього року у Львові начальник Головного територіального управління юстиції у Львівській області Ярослав Жукровський відзначив наш досвід як правильний.

- Яка документація сільської ради дозволяють здійснювати ефективний облік земель?

- В.П.: В кожній сільській раді є проект роздержавлення сільськогосподарських земель, є список осіб і до нього долучена карта, які землі були розпайовано. Процес розпайовання в нашій сільській раді відбувся ще в 1994 році згідно рішення Львівської обласної ради. Облік в нас ведеться систематично, оскільки це важливе джерело наповнення бюджету. В результаті ефективного обліку в нас обробляються практично всі земельні ділянки, немає облугів і ефективно використовуються практично всі землі. З фінансової точки зору відбулося наповнення бюджету і збільшується надходження від фіксованого податку, щорічно приблизно на 50 тис грн. Фактично все необхідно тримати на постійному контролі і мати актуальну інформацію про одне із основних джерел наповнення бюджету сільської ради. При цьому також треба добре розуміти і нормативно-правову базу в Україні.

- Ваше бачення щодо кроків для розвитку економічного сільських територій?

- В.П.: Я щоденно бачу проблеми села і скажу відверто, часто буває нелегко вирішувати окремі з них. З людьми я спілкуюся щоденно і, попри непросту економічну ситуацію в Україні, бажання та ініціативи з розвитку підприємництва все ж є. На мою думку, державі потрібно створити ефективні передумови для розвитку фермерства, оскільки без середнього класу на селі немає майбутнього. Зайнятість населення на селі забезпечує саме середній клас.

- Дякуємо Вам за інтерв'ю.

Розмову вів Дмитро Соломонко

На Львівщині встановлено заборону вилову водних біоресурсів на зимувальних ямах

У термін з 1 листопада 2017 року по 10 березня 2018 року згідно наказу Державного агентства рибного господарства України управління охорони, використання і відтворення водних біоресурсів та регулювання рибальства у Львівській області від 19.10.2017 р. № 39 встановлено заборону вилову водних біоресурсів на зимувальних ямах Львівської області згідно з переліком.

Перелік основних зимувальних ям на рибогосподарських водоймах Львівської області:

р. Дністер

1. В межах міста Старий Самбір (площа 3,0 га);
2. В межах сіл Долобів та Чайковичі (Самбірський р-н, площа 2,0 га);
3. В межах с. Монастирець по течії ріки до впадіння в неї р. Верещиця (Городоцький р-н, площа 5,0 га);
4. Від межі с. Колодруби проти течії ріки на відстані 500м і за течією ріки на відстані 500м (Миколаївський р-н, площа 3,0 га);
5. В с. Розвадів в 500-метровій зоні автомобільних і залізничного мостів (Миколаївський р-н, площа 4,5 га);
6. В с. Березина в 500-метровій зоні автомобільного моста (Миколаївський р-н, площа 3,0 га);
7. Ділянка ріки навпроти с. Демидів, вниз по течії ріки до її ділянки навпроти с. Буковина (Жидачівський р-н, площа 8,0 га);
8. Ділянка ріки навпроти с. Заліски до її ділянки на віддалі 500м нижче залізничного моста в с. Бородичі (Жидачівський р-н, площа 7,0 га);
9. Від підвісного моста в с. Млиніська до ділянки ріки на віддалі 500м нижче автомобільного моста в с.м.т. Журавно (Жидачівський р-н, площа 8,0 га);
10. Ділянка ріки від автомобільного моста с. Березина до автомобільного моста в с. Заліски (Жидачівський р-н, площа 4,1 га).

р. Стрий

1. Ділянка ріки навпроти м. Стрий (площа 5,0 га);
2. Ділянка ріки навпроти с. Верхнє Синьовидне, вниз по течії ріки до її ділянки навпроти с. Тишівниця (Сколівський р-н, площа 3,0 га);
3. Ділянка ріки навпроти с. Піщани вниз по течії до кордону з Жидачівським районом (Стрийський р-н, площа 8,0 га);
4. Ділянка ріки від автомобільного моста в м. Жидачів вниз по течії до її впадіння в р. Дністер (Жидачівський р-н, площа 10,0 га);
5. Ділянка ріки від с. Кути до межі м. Жидачів (Жидачівський р-н, площа 4,6 га);
6. Ділянка ріки в с. Рибник (біля насосної станції) (Дрогобицький р-н, площа 2,5 га);
7. Ділянка ріки від с. Любинці до межі с. Конюхів (Стрийський р-н);

р. Опір

1. Ділянка р. Опір від межі с. Дубина до місця впадіння її в р. Стрий (Сколівський р-н);

р. Свіча

1. Ділянка ріки в 500м зоні (вниз і вверх по течії) від автомобільного моста біля с. Зарічне (Стрийський р-н, площа 2,0 га).

р. Стрв'язь

1. Ділянка ріки в межах с. Луки до місця впадіння в неї р. Болозівка (Самбірський р-н, площа 1,5 га).

р. Верещиця

1. Ділянка ріки в межах м. Комарно (Городоцький р-н, площа 2,0 га);
2. Ділянка ріки в межах с. Великий Любін (Городоцький р-н, площа 3,0 га).

р. Західний Буг

1. Ділянка ріки в межах с. Старий Добротвір (Кам'янка-Бузький р-н, площа 1,5 га);
2. Ділянка ріки від с. Городище до нового автомобільного моста в м. Червонограді (Сокальський р-н, площа 10,0 га);
3. Ділянка ріки від старого автомобільного моста в м. Червонограді до греблі с. Завишень (Сокальський р-н, площа 12,0га);
4. Ділянка ріки від с. Конотопи до автомобільного моста в с. Скоморохи (Сокальський р-н, площа 15,0 га);
5. Ділянка ріки від с. Острівчик-Пильний до м. Буськ (Буський р-н, площа 12,0 га).

р. Стир

1. Ділянка ріки від с. Стремільче до с. Станіславчик (Радохівський, Бродівський р-ни, площа 16,0 га).

«Добротвірське» водосховище

1. Від БНС Радохівського цукрового заводу до бетонного покриття берегової лінії в с. Ст. Добротвір (за течією р. Західний. Буг, площа 12,0 га);
2. Ділянка водосховища від греблі Добротвірської ТЕС на відстані 500 м. по обидві сторони (проти течії р. Західний Буг, площа 10,0 га).

Водосховище «Терновиця»

1. Ділянка водосховища від водоскидного каналу по обидві його сторони на відстані 300м (площа 10,0 га).

Водосховище «Прилбичі»

1. Ділянка водосховища вздовж бетонної дамби і по 200 м з обох її сторін (площа 12,0 га).

Водосховище «Гамаліївка»

1. Вздовж берегової зони із розміщенням гідротехнічних споруд на відстані 100м до акваторії (8,0 га).

Недільчинське водосховище біля с. Завадів

1. Ділянка водосховища від водоскидного шлюзу по обидві його сторони на відстані 50м (площа 1,5 га).

Стебниківське водосховище («Доброгостів»)

1. Ділянка водосховища на відстані 100м. по обидві сторони від бетонної греблі (площа 8,0га).

Яворівське водосховище

1. Ділянка водосховища від водоскидного шлюзу по обидві сторони на відстані 100м. (площа 10,0 га.).

Віжомлянське хвостосховище («Віжомля»)

1. Ділянка водосховища вздовж берегової зони від с. Віжомля площа 8,0 га).

Водосховище «Оселя»

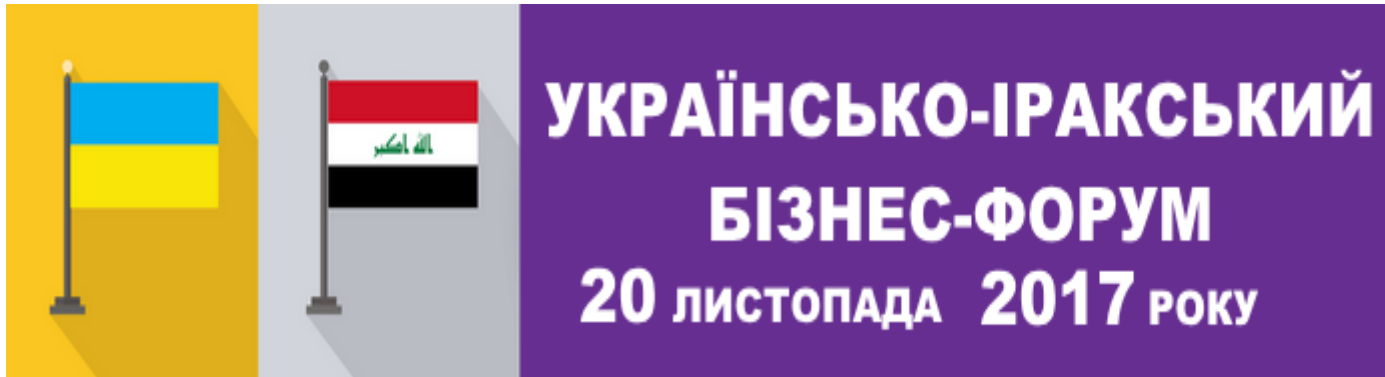
1. Вздовж бетонної дамби і по обидві її сторони на відстані 100м (площа 10,0 га).

Водосховище «Грушів»

1. Від межі с. Грушів до межі с. Колониці (площа 7,0 га).

Озеро «Глинна Наварія»

1. В районі розміщення БНС Львівської ТЕЦ-1 (площа 6,0 га).

Запрошуємо Вас взяти участь в Українсько-Іракському бізнес-форумі, який відбудеться **20 листопада 2017 р.** а **Торгово-промисловій палаті України** (м. Київ, вул. Велика Житомирська, 33, 4 поверх, зала «Колізей»)

Час: Початок о 10:00. Реєстрація з 09:30

Для реєстрації необхідно до 19-го листопада, включно, заповнити заявку на сайті ТПП України.

Сфери інтересів іракської сторони традиційно включають:

- аграрний сектор - імпорту зернових та олійних культур та продуктів їх переробки (соняшникової олії, борошна)
- м'ясо птиці та обладнання для її вирощування
- обладнання (для харчової промисловості, в т.ч. для пакування)
- будівельні матеріали
- продукція металургічної галузі
- деревообробка

У складі іракської делегації також будуть представники зі сфери:

- торгівлі (харчовими виробами, одягом, електронікою, автозапчастинами, спортивними товарами)
- ювелірних виробів
- юридичної сфери
- туризму
- освітлення
- освіти та науки

За додатковою інформацією звертайтеся до Дирекції міжнародного співробітництва ТПП України за тел.:(044) 461-98-07 або ел. поштою: dmn-ird@ucci.org.ua, oas-ier@ucci.org.ua

Джерело: www.ucci.org.ua

У Мінагрополітики оголошено нові конкурси на посади фахівців з питань реформ

У Міністерстві аграрної політики та продовольства України оголошено конкурси на зайняття вакантних посад фахівців з питань реформ в Генеральних директоратах, у рамках урядової реформи державної служби.

Зокрема, відкрито вакансії:

1. Керівника експертної групи у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів Директорату безпечності та якості харчової продукції;
2. Керівника експертної групи у сфері ветеринарної медицини, здоров'я та благополуччя тварин Директорату безпечності та якості харчової продукції;
3. Керівника експертної групи у сфері карантину, захисту рослин Директорату безпечності та якості харчової продукції;
4. Керівника експертної групи стратегічного планування Директорату стратегічного планування та євроінтеграції;
5. Керівника експертної групи бюджетного планування Директорату стратегічного планування та євроінтеграції;
6. Керівника експертної групи з питань євроінтеграції Директорату стратегічного планування та євроінтеграції;
7. Державного експерта експертної групи у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів Директорату безпечності та якості харчової продукції;
8. Державного експерта експертної групи у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів Директорату безпечності та якості харчової продукції;
9. Державного експерта експертної групи у сфері ветеринарної медицини, здоров'я та благополуччя тварин Директорату безпечності та якості харчової продукції;
10. Державного експерта експертної групи у сфері карантину, захисту рослин Директорату безпечності та якості харчової продукції;
11. Державного експерта експертної групи стратегічного планування Директорату стратегічного планування та євроінтеграції;
12. Державного експерта експертної групи з питань євроінтеграції Директорату стратегічного планування та євроінтеграції.

Інформація щодо проведення конкурсу на зайняття вакантних посад фахівців з питань реформ Мінагрополітики розміщена 15.11.2017 року на порталі вакансій **careeer.gov.ua** та на сайті **Національного агенства з питань державної служби**.

Джерело: www.minagro.gov.ua

Оптові ціни на продукцію (станом на 16.11.2017 р.) (1 кг/ грн.)

ПРОДУКТ	мінімальна	середня	максимальна
ПРОДУКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
Капуста пекінська	5,00	6,50	8,00
Капуста броколі	23,00	23,00	23,00
Капуста білоголова	1,50	1,60	1,80
Баклажан синій	22,00	22,00	22,00
Картопля стандарт	2,00	2,60	3,20
Морква	3,50	3,50	3,50
Буряк столовий	4,00	4,50	5,00
Кабачок	25,00	25,00	25,00
Гарбуз	7,00	7,00	7,00
Помідор салатний червоний	18,00	18,00	18,00
Огірок тепличний	42,00	44,50	47,00
Селера корінь	35,00	35,00	35,00
Цибуля ріпчаста жовта	3,00	3,50	4,00
Часник	20,00	40,00	60,00
Цукіні	25,00	25,00	25,00
Салат	20,00	30,00	40,00
Гриб печериця	15,00	20,00	25,00
Груша	12,00	15,00	18,00
Яблуко сушене дольки	10,00	22,50	35,00
Яблуко Ренет Симиренка	11,00	11,00	11,00
Яблуко Гала	9,00	9,50	10,00
Яблуко Муцу	14,00	14,00	14,00
Яблуко Ліголь	9,00	10,50	12,00
Яблуко Голден	10,00	11,00	12,00
ПРОДУКЦІЯ ТВАРИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
Індиче філе	130,00	130,00	130,00
Свинина ошийок	140,00	142,50	145,00
Щука жив.	80,00	87,50	95,00
Короп жив.	55,00	56,50	58,00

Складено за даними ТОВ "РСП "Шувар"

**Закупівельні ціни, в тому числі
на внутрішніх елеваторах,
станом на 13.11.2017 р.**

	пшениця 2кл	пшениця 3кл	пшениця 5 кл	пшениця 6кл	кукуруза	ячмінь	ріпак
	\$ / Грн		\$ / Грн		\$ / Грн		
Трансервіс	172/5450	170/5350	167/5230		148/4680		
Веселий Кут	170/5400	168/5300		165/5180	146/4630		
ТІС	172/5450	170/5350		167/5230	148/4680	172/5400	
Одеса							425/13250

Джерело: www.agroprosperis.com

ФАО та ЄБРР шукають агровиробників для експорту в країни Азії

В рамках проекту із просування експорту у секторі овочів і фруктів та органічної продукції ФАО та ЄБРР шукають виробників, які зацікавлені в експортуванні до країн Азії та бажають взяти участь у торгівельній поїздці на прямі переговори з мережами супермаркетів у країнах Азії.

ФАО та ЄБРР компенсують 50% витрат на поїздку.

Приблизні дати перебування в країнах Азії – 20 по 30 січня 2018 року.

Кандидати для торговельної поїздки розглядатимуться на конкурсних засадах:

1. Виробники продукції преміальної якості в роздрібному упакуванні з наступних категорій: свіжі, заморожені, сушені овочі, фрукти, ягоди, органічні продукти.

2. Ті, хто має об'єм для системного регулярного експорту (для яблука, наприклад, це від 2 тис тон однорідного яблука високої якості в сховищі).

3. Компанії, що працюють вже системно з українськими мережами та вже мають досвід експорту за межі СНД.

4. Вільна англійська у працівників є обов'язковою.

5. Наявність професійного каталогу англійською мовою, та/або презентації.

6. Наявність інформативного сайту з англійською версією – великий плюс.

7. GlobalGAP для експортерів свіжої та НАССР для переробки дуже бажано.

Євролисток для органіків – обов'язковий. Халяль – буде великою перевагою для поставок в деякі країни Азії.

Контактна особа - економіст ФАО Андрій Ярмак

Джерело: www.minagro.gov.ua

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Детальніша інформація
Міжнародний україно-польський форум «Інтенсивний сад -2017: мистецтво вирощування»	22-23 листопада 2017 р.	м.Вінниця , Вінницька обласна філармонія , Хмельницьке шосе 7	www.agrotimes.net
Конференція «М'ясний бізнес - 2017»	23 листопада 2017 р.	м. Київ, ВЦ «КиївЕкспоПлаза», вул. Салютна,2-Б	www.ufexpo.com.ua/uk/meat-business/
Конференція «Сучасна переробка ягід та фруктів 2017»	23 листопада 2017 р.	м. Київ, ВЦ «КиївЕкспоПлаза», вул. Салютна,2-Б	www.uba287.wordpress.com/
Круглий стіл «Аналіз ринку агрострахування в Україні: висновки і основні тенденції»	23 листопада 2017 р.	м Київ, Міжнародна фінансова корпорація в Україні, Дніпровський узвіз,1	www.ucci.org.ua
Семінар «Захист землі і врожаю: як протистояти рейдерам і бандитам»	29 листопада 2017 р.	м. Київ, Торгово-промислова палата України, вул. Велика Житомирська, 33	www.ucci.org.ua
IX Міжнародна конференція «Ведення агробізнесу в Україні»	06 грудня 2017 р.	м. Київ, Ramada Encore Hotel Kiev, Столичне шосе, 103	www.ucab.ua
III Щорічна аграрна податкова конференція	08 грудня 2017 р.	м. Київ, Київський Гольф Центр, Оболонська набережна,20	www.proagro.com.ua
Міжнародна конференція «Технології та інновації ягідництво та переробка»	13-14 грудня 2017 р.	м. Львів	www.techdrinks.info

Зарубіжні події

Східноєвропейський агрохімічний форум	29 листопада – 01 грудня 2017 р.	Білорусь м.. Мінськ	www.euroagrochem.com
Виставка садівництва «Best Berries»	07-08 грудня 2017 р.	Польща, м. Люблін	www.bestberries.targi.lublin.pl
Виставка садівництва та овочівництва «TSW 2018»	10-11 січня 2018 р.	Польща, м. Варшава	www.tsw.com.pl

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ВИДАННЯ:

МУЗИКА П.М. – ГО "ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА" (ГОЛОВА РЕДКОЛЕГІЇ); СТЕФАНІШИН І.М. – ТОВ "РСР "ШУВАР" (ЗАСТ. ГОЛОВИ РЕДКОЛЕГІЇ); ВУЙЦИК І.М. – ГО "ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА" ; ПАНЬКІВ І.Я. – БО "ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ДОРАДЧА СЛУЖБА"; ДОМАНСЬКИЙ А.Я. – ГО "ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА"; СОЛОМОНКО Д.О. – ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО (ВИПУСКОВИЙ РЕДАКТОР).

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: м. Львів, вул. Запiзнична, 16, 2-й пов., тел./ф. +38 (032) 294-84-03, +38(067) 803-60-32

ПЕРІОДИЧНІСТЬ ВИДАННЯ: ДВА РАЗИ НА МІСЯЦЬ

ПОБАЖАННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ДО ЗМІСТУ ЕЛЕКТРОННОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ «ВІСНИК АГРОФОРУМ» ПРОСИМО НАДСИЛАТИ НА E-MAIL: LVIVAGRI@GMAIL.COM